

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

N:r 2

Febr.

1946.

Pris 50 öre

Huvudkontor i Jönköping.

BRAND-, AVBROTTS-, ANSVARIGHETS-, CYKEL-
GARANTI-, GLAS-, INBROTTS-, OLYCKSFALLS- OCH
SJUK-, MOTORFORDONS- OCH TRAFIK-, RESGODS-,
VATTENLEDNINGSSKADEFÖRSÄKRING

samt de kombinerade försäkringsformerna

Affärs-, Hem-, Fastighets- & Villaägareförsäkring

Våra ombud återfinnas lättast i
RIKSTELEFONKATALOGEN

— Blå delens första sida —

STOCKHOLM

ALLT FÖR KONTORET

Carbonpapper, färgband, stenciler,
dupliceringsfärg, häftklammer, häft-
apparater, finpapper, duplicerings-
papper, pärmar m. m.

Trycksaker från eget tryckeri

TYCHO WRETMAN

Kungstensgat. 38. Tel. 31 93 55, 31 63 49.

GÄVLE

GEFLE METALLGJUTERI

Sven G. Dahlqvist.
Femte Tvärgat. 1 — Gävle — Tel. 4499
Utför metallgjutgods i alla rödgodsle-
gningar i styckevikter upp till 600 kg.
Lagerbussningar alltid i lager.

BEGÄR OFFERT.

NYBYGGNADER, OMBYGGNADER
och husbyggnadsreparationer
utföras förmånligt

PRAKTISKA BYGGNADS AB
Drottninggat. 56 - Tel. 2968, 3969
Införda kostnadsförslag

KALMAR

Förstklassiga bilreparationer
Omändring från gengasdrift

A.B. Siefert & Fornander
KALMAR. Telefoner: 7, 215, 1515

GYNNA ANNONSÖRERNA!

KIRUNA

Alltid färska **BAKVERK**
CONDITORI BRÄNDA TOMTEN
(PAUL LAVÉN)

— Tel. 109 —

TÄRTOR — EFTERRÄTTER

LJUSDAL

AB C. E. NORDKVIST
MÖBELFABRIK & AFFÄR

För all möblering
Platsens största sortering

Tel. 1223 LJUSDAL Tel. 1673

LULEÅ

CENTRALTRYCKERIET
LULEÅ

utför allt inom branschen korrekt,
tidsenligt, snabbt.

Kortbeställningar dagslevereras

Telefon 2976 Telefon 2976

ADRESSEN

när det gäller inköp av bröd
är **HERMELINGSGATAN 25**

HELLS BAGERI

Glömska

Gamle Lars-Anders, med tonvikten på
Lars, hade varit inne på torget i stan och
var nu på hemväg. Han satt i vagnen och
funderade — det var någonting han hade
glömt, trodde han, men han kunde omöj-
ligt komma på vad det var. Upprepade
gångar höll han in tömmarna och tog
fram sin anteckningsbok för att se om
kråkfötterna kunde ge någon vägledning.
Med det kunde de inte.

Äntligen var Lars-Anders hemma. Äld-
sta dottern mötte honom på gårdsplanen:
— Men i allanstedar far, var har I gjort
å mor?

LULEÅ

STADSHOTELLET

Luleå

Tel. 3410 eller namnanrop "Stadshotellet"
1:sta klass Hotell & Restaurang

Festvåning — Klubbrum

Middags- och aftonkonsert varje dag

MALMÖ

CEDERHOLMS BYRÅ

Grundad 1914

Löjtnantgat. 8 MALMÖ Tel. 226 96
Bokföring - Revisioner - Rättshandlingar

SUNDSVALL med omnejd

Järnkonstruktioner och Smiden
för hus och fabriksbyggnader.

Andersson & Nilssons Smidesverkstad
Telefoner 4757, 4767 — SUNDSVALL

NORRLANDS TRAVSÄLLSKAP
avhåller å Bergsäckers Travbana Sunds-
vall, travtävlingar c:a 30 söndagar under
Mars—Oktober 1946. Totalisator,
Restauranter, Högtalarmusik.
Tel.: Kontoret 4270. — Banmäst. 5330.

UMEÅ

HERMANSSONS MÖBELAFFÄR
MÖBLER, MATTOR, GARDINER
Telefon 183 — Storgatan 36

ÖRNSKÖLD SVIK med omnejd

J. OLSSONS SKOFABRIK
J Ä R V E D — Telefon 400 28
Försäljer i parti: SKODON, HANDSKAR
och SOCKOR av egna tillverkningar.

Skydda de friska
genom att effektivt
hjälpa de sjuka!

Status

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

FEBR. 1946

Utkommer en
gång i månaden
9:de årgången

Redaktör och ansvarig utgivare:
A. E. GILLBERG

Kocksgatan 15, Stockholm
Tel. 41 39 99 o. 44 40 40 (Växel) Postgiro 95 00 11

Ägare:
DE LUNGSJUKAS RIKSFÖRBUND

Bättre folkpensioner

Det länge väntade och av Socialvårdskommittén för en tid sedan framlagda förslaget till ny folkpensioneringslag visar sig vara en volym på inte mindre än 312 trycksidor. Det är också åtskilligt som ryms mellan betänkandets bägge pärmar. Vid sidan av lagförslaget får man en återblick över den hittillsvarande folkpensioneringens utveckling i vårt land, ett klarläggande av principerna för folkpensioneringens utformning och en redogörelse för den nuvarande utländska lagstiftningen på området. Ett kapitel ägnas Pensionstyrelsens invaliditetsförebyggande verksamhet och åtskilligt är också att läsa om folkpensioneringens finansiering och de i samband därmed upprättade kostnadskalkylerna.

Här är varken tillfälle eller plats för en mer detaljerad granskning av förslaget i alla dess delar. Men det kan vara anledning att en stund dröja vid förslagets huvudlinjer och göra dem till föremål för en del kommentarer från de lungsjukas synpunkt.

Förslaget innebär i korthet att pensionerna skall utgå med maximum 1.000 kr. om året för ensamstående pensionär och 1.600 kr. för makar. Pensionen blir lika för hela landet och den egentliga dyrortsgraderingen har därmed avskaffats. Kvar står endast en gradering av ett bostadstillägg, som avser att utjämna skillnaden i fråga om bostads- och bränslekostnader i olika delar av landet. För detta ändamål indelas landet i fem bostadskostnadsgrupper, varvid för den lägsta bostadskostnadsgruppen inget bostadstillägg utgår.

Maximipensionerna skall alltså enligt förslaget utgå med följande belopp:

Bostadskostnadsgrupp:	I	II	III	IV	V
Ogift pensionär:					
Pension	1,000	1,000	1,000	1,000	1,000
Bostadstillägg	—	150	300	450	600
Summa kr.	1,000	1,150	1,300	1,450	1,600
Två makar tillsammans:					
Pension	1,600	1,600	1,600	1,600	1,600
Bostadstillägg	—	200	400	600	800
Summa kr.	1,600	1,800	2,000	2,200	2,400

Invalidpensionen till den som är arbetsförmögen eller fått sin arbetsförmåga höggradigt nedsatt före 67 års ålder utgörs av grundpension 200 kr. och tilläggs-pension uppgående till högst 800 kr. för ogift och 600 kr. för gift pensionär, vartill kommer bostadstillägg för dem, som är bosatta inom bostadskostnadsgrupperna II—V.

I fråga om pensionerna till dem som fyllt 67 år, ålderspensionerna, har kommittén lagt fram tre alternativ. Enligt alternativ I utgår ålderspension helt efter samma grunder som invalidpensionen. Alternativ II är lika med alternativ I med den skillnaden att grundpensionen är höjd till 600 kr. och tilläggs-pensionen i stället 400 kr. lägre. Alternativ III innebär åter att grundpensionen och tilläggs-pensionen sammanslås och ersätts av en allmän ålderspension, som i sin helhet utgår oberoende av inkomst eller förmögenhet. Bostadstilläggen utgår enligt alla tre alternativen i förhållande till inkomsten.

Beloppet av den egna inkomst som ej påverkar pensionens storlek, den s. k. avdragsfria inkomsten, föreslås höjt från nuvarande 200 kr. för varje pensions-tagare till 400 kr. för ogift och 600 kr. för makar.

Meningen är att när den planerade sjukpenningförsäkringen en gång trätt i kraft försöka få folkpensionen att smidigt ansluta till denna. Man föreslår därför även en tidsbegränsad pension, sjukbidrag kallad. Denna pension, som kanske är av särskilt intresse för oss lungsjuka, skall utgå i de fall, då höggradig nedsättning av arbetsförmågan föreligger och densamma varit bestående minst ett år och utan att den anses varaktig dock kan antagas bli bestående för "ytterligare avsevärd tid".

Som bekant kan inte invalidpension utgå med mindre än att nedsättningen i arbetsförmågan bedömes som varaktig. Genom införandet av sjukbidraget vill man alltså skapa ett skydd för dem, som sedan sjukpenningstiden utgått — två år — fortfarande lider av hög-

gradig nedsättning av arbetsförmågan utan att denna dock kan förmodas bli varaktigt bestående. Sjukbidraget skall utgå så snart sjukpenningen upphör och för detsamma skall gälla samma beräkningsgrunder som för den vanliga invalidpensionen.

Lagförslaget kompletteras vidare med en änkepension för kvinna, som blir änka efter fyllda 55 år och vid mannens frånfälle varit gift med honom minst tio år. Vidare föreslås att pensionär skall ha rätt till hustrutillägg i de fall, då hustrun fyllt 60 år och makarna varit gifta minst tio år. Den nuvarande blindhetsersättningen skall efterträdas av ett blindtillägg på 700 kr.

*

Detta är i stora drag det nya lagförslaget. Först som sist kan sägas att det innebär en förbättring av de ekonomiska villkor under vilka vårt lands ålders- och invalidpensionärer för närvarande lever. Om man emellertid tar fasta på Socialvårdskommitténs deklARATION, att det framlagda förslaget syftar till att göra folkpensioneringen så effektiv att hjälp från det allmänna i form av fattigvård eller kommunala pensions-tillskott endast i undantagsfall skall behöva förekomma, då frågar man sig om inte folkpensionärerna på dyrorterna löper risk att få betala det för dem planerade oberoendet av fattigvården med en sänkning av levnadsstandarden. En av de kommitterade, fattigvårdsdirektör Otto Wangson, är tydligen på det klara med denna risk och har därför i en till förslaget fogad reservation ifrågasatt om inte till pensionärer i högsta bostadskostnadsgruppen ett kommunalt bostadstillägg borde utgå. Med hänsyn till att denna bostadskostnadsgrupp enligt lagförslaget endast omfattar Stockholm förefaller det dock vara anledning överväga, huruvida inte dylikt kommunalt bostadstillägg lämpligen borde utgå även för de närmast liggande bostadskostnadsgrupperna.

Vi lungsjuka, för vilka bostadsförhållandena utan överord många gånger är en fråga på liv och död, har anledning att dröja vid just denna fråga. Att våra speciella bostadsproblem inte är helt främmande för dem som styr och ställer i folkhemmet visar glädjande nog en detalj i bostadssociala utredningens förslag för den framtida bostadspolitiken, som ifrågasatt ett löpande bidrag motsvarande 30 % av hyreskostnaden för hushåll med tuberkulös familjemedlem. Subventionen skulle utgå efter tillstyrkan av läkare och gälla för bostad, som godkänts av läkare och kommunala organ.

Med tanke på att vi lungsjuka och vissa andra sjuka befolkningsgrupper har ett erkänt merbehov inte bara ifråga om bostadens hygien och utrymme utan även ifråga om kosthåll — något som för närvarande tillgodoses genom de kommunala kosttilläggen — syns

det påkallat att till vissa grupper pensionärer, som på grund av medicinsk och social indikation bör beredas en levnadsstandard över existensminimum, utgår ett särskilt "merbehovstillägg" vid sidan av folkpensionen. Ett sådant merbehovstillägg skulle medverka till den frigörelse från fattigvård och annan hjälp av allmänna medel, vartill det nya pensioneringsförslaget syftar.

En komplicerad fråga kring vilken det alltid stått i diskussion har varit den nuvarande folkpensioneringslagens bestämmelser rörande det avdragsfria inkomststrecket, det vill säga i vad mån den pensionärens egna inkomster skall inverka på pensionsbeloppet. Den nuvarande lagen fastställer detta avdragsfria belopp till 200 kr. för ensamstående och 400 kr. för makar. Socialvårdskommittén föreslår dessa siffror höjda till respektive 400 kr. och 600 kr. Vad som kan ha förestavat denna snäva höjning av de avdragsfria beloppen är svårt att säga. Helt kan man inte frigöra sig från känslan av att beloppen satts så lågt av rädsla för att en folkpensionär till äventyrs skulle kunna komma upp i en total inkomst, som tillgodoser något utöver en "skälig försörjning". Frågan är om inte de befarade undantagsfallen här som så ofta annars fått påverka ställningstagandet till problemet i sin helhet. Det finns ju inget skäl för samhället att genom sin bidragspolitik hålla tillbaka den pensionärens ambition att i förhållande till förmåga och krafter medverka till sin försörjning och till förbättrandet av sin levnadsstandard — inom rimliga gränser. Helt säkert är detta av särskild betydelse, när det gäller den grupp pensionärer, som enligt förslaget skulle åtnjuta den tidsbegränsade invalidpensionen, det s. k. sjukbidraget. Borde man inte särskilt med tanke på dessa tillämpa en bidragspolitik, som verkar befrämjande på arbetsviljan och som kan bidra till att på lång sikt återföra dem till fullarbetskraftens människor? Skulle inte just en frikostigare dragning av det avdragsfria inkomststrecket underlätta en sådan återgång till full arbetsförhet, stimulera initiativförmåga och arbetsvilja?

När det gäller pensionärer med invalidpension eller sjukbidrag slår emellertid kommitterade in på rakt motsatt väg. En pensionär har för närvarande rätt till en avdragsfri inkomst av 200 kr. I den mån hans inkomst överstiger denna summa minskas pensionen med 5/10 av det överskjutande beloppet. Om han alltså har en inkomst av t. ex. 500 kr. minskas hans pension med 5/10 av 300 kr. d. v. s. 150 kr. Kommittén föreslår att samma avdragsfaktor, alltså 5/10, även i fortsättningen skall gälla för inkomster utöver den avdragsfria intill ett belopp av 400 kr. för ogift och 300 kr. för annan. Om en ensamstående har en inkomst av t. ex. 700 kr., vilken alltså med 300 kr. överstiger den medgivna avdragsfria inkomsten, minskas hans pension med 5/10

härav, d. v. s. 150 kr. Men i den mån hans inkomst med mer än 400 kr. överstiger den avdragsfria, när han alltså kommer upp i en inkomst över 800 kr., inträder en skärpning och avdragsfaktorn blir 8/10 i stället för 5/10. Låt oss klargöra förhållandet med ett exempel. Antag att pensionären har en inkomst av 1.000 kr. Av dessa är 400 kr. avdragsfria. För nästa 400 kr. är avdragsfaktorn 5/10 och pensionen minskas alltså med 200 kr. För de återstående 200 kr. är avdragsfaktorn 8/10 d. v. s. 160 kr. Hans inkomst av 1.000 kr. medför alltså en sammanlagd minskning av pensionen med 360 kr. Men nu kommer det egendomliga. Enligt lagförslagets alternativ II och III skall denna skärpning endast tillämpas, när det gäller invalidpensioner och sjukbidrag. Ålderspensionerna enligt alternativ II och III skall således ej belastas med denna förhöjda avdragsfaktor.

Rimlighet och rättvisa talar väl för att man borde ge dem, som åtnjuter invalidpension eller sjukbidrag, likställighet med ålderspensionärerna, när det gäller avdragens beräkning. Avdragsfaktorernas storlek må vara en kostnadsberäkningsfråga. Därom är ingenting att säga. Men allt arbete är lika värdefullt. Att förmena dem som uppbär invalidpension eller sjukbidrag mindre rätt till den egna inkomsten än vad som gäller för ålderspensionärerna är inte bara omotiverat. Det är säkerligen också oklokt. Man får hoppas att det är sista ordet ännu inte är sagt på den punkten.

Så länge en viss oklarhet råder beträffande det lagförslag till allmän sjukförsäkring som framlagts av Socialvårdskommittén, måste det anstå med ett omdöme rörande vissa detaljer i förslaget till den nya folkpensioneringen. Här skall endast en av dessa detaljfrågor beröras.

Under förutsättning att vården å allmän sjukvårdsanstalt i framtiden blir kostnadsfri för alla medborgare utgår kommitterade från att folkpensionär under vårdtiden ej skall åtnjuta pension, när vårdtiden överstiger två månader. Från de lungsjukas sida måste sägas att denna tidsfrist syns för kort tilltagen. Av de 19.610 patienter som 1941 intogs på våra sanatorier var något mer än 9.000 recidivfall. Det finns i de lungsjukas led en väldig skara kroniker. Dessa kroniker är i betydande utsträckning folkpensionärer. De måste från tid till annan intagas på sanatorier för en tids slutna vård och det skulle i många fall ha katastrofala verkningar, om de efter blott två månaders sådan vårdtid förlorade sin pension. De skulle på så sätt tvingas att t. ex. ge upp sin bostad, och var och en som är det minsta insatt i de lungsjukas speciella bostadsproblem inser, vilka svårigheter som skulle uppstå för dessa sjuka, när de efter vårdtidens slut skall gå ut i livet för att söka ny bostad. Den lungsjuke har inte bara den allmänna

Gärning och lön

*Stora män som störta stora riken
syns i helfigur i varje spalt —
av små tysta män, som gräva diken,
synes bara mössan — det är allt!*

*Den tyrann som mordbrandsflamman tänder
obevekligt till historien går —
aldrig den som med två starka händer
bygger mur som nästan evigt står!*

*Skövlaren av gods och jord och värden
har på monument posthuma krav —
den som plöjer fädrens karga gården
får ett träkors på sin fattiggrav!*

*De med folkens öden spela tärning,
se, i eldskrift lysa deras namn —
den som bara ärligt gör sin gärning
namnlös, okänd göms i mullens famn.*

*Giftig blomma prunkar stolt i Eden,
prisas och lovsjunges som sig bör —
ljungen blommar blygt och skyggt på heden,
vissnar sedan tyst och stilla dör.*

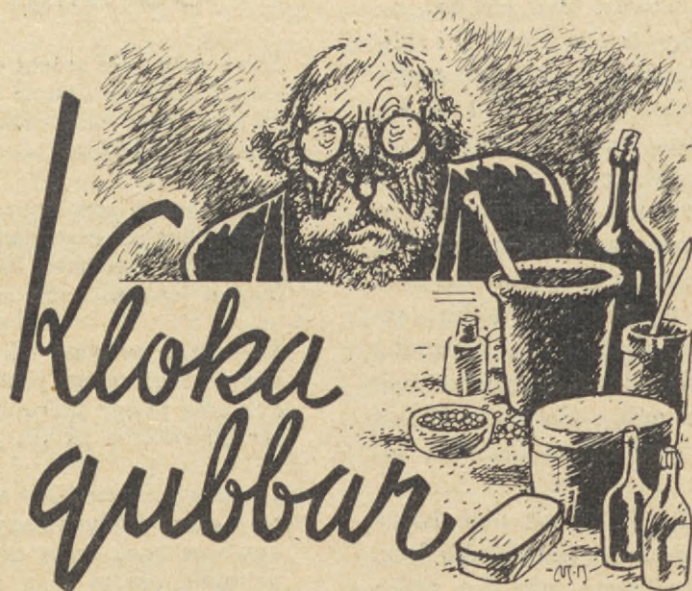
BERNH. BENGTSON.

bostadsbristen att kämpa med utan också smittoskräckens kallgrinande spöke. Det borde i föreliggande fall sättas en tidsfrist, som tillförsäkrar folkpensionären pension under åtminstone de sex första månaderna av vårdtiden.

Med tillfredsställelse noterar man dock kommitterades förslag att folkpensionär under hela den tid han åtnjuter vård på allmän sjukvårdsanstalt skall ha rätt att per år räknat uppbära 200 kr. av sin pension för bestridande av personliga utgifter. Man erkänner med andra ord rätten till ett "fickpenningsbidrag", något som det länge kämpats för inom de lungsjukas organisationer. Det är ett erkännande som säger oss hur betydelsefullt det är att vi sjuka vid alla tillfällen framlägger våra synpunkter och hävdar våra krav på ett rimligt tillgodoseende av våra rättmätiga behov.

Socialvårdskommittén avser att den nya folkpensioneringslagen skall träda i kraft med ingången av år 1948. Det är långt till dess. Sällan har här i landet lagts fram ett socialvårdande lagförslag som i högre grad än detta pockar på en snabb och allsidig behandling. Här krävs allas medverkan för att med detta förslag som grund på kortast möjliga tid skapa en lag, som skänker vårt lands invalider och åldringar bättre levnadsvillkor än de nuvarande. Det är många som väntar därpå.

Hilding Ståhl.

Si alla kloka gubbar
som går omkring å lurkar
i sina trånga skrubbar
bland krukor, spann å burkar,
di smackar å di kletar
å gnor som andra tokar
när grötar eller smetar
di bulsar hop å kokar.
Men stora professorer
som skär å opererar,
å lasaretsdoktorer
som pratar å skroderar,
å deras sätt att rota
i folk som di ska bota —
dä ä för kloka gubbar
väl inte värt ett jota.

För kloka gubbar tar väl
sej knappast tid att böka
mä folk, för att di har väl
sån hop att undersöka —
i ögonen di tittar
å klämmer en på knoppen,
å i ett nafs di hittar
dä onda uti kroppen.
Å strax di ordinerar
nån gägga utav salva,
ett piller som kurerar
eller en kaffealva.
Allt ska förtäras sedan
en kulen natt i nedan —
dä, menar kloka gubbar
ä bästa bot för svedan.

Men alla kloka gubbar
ä säkert smått filurer —
di säger: Ingen rubbar
vårt vett å våra kurer.
Att följa läkemedet
doktorerna ä måna —
dä ligger oss i blodet
för vi ä födda såna.
Å alla meklamenter,
di skriver på latiner,
som derasses paschenter
för att få vitaminer
tar in mä sura miner —
di kostar mer sekiner
än va vi kloka gubbar
ger ut för medeciner.

Men läkarna, di brucklar
å säger: Såna skurkar
di ä, di där som kucklar
mä kvackeri i burkar —
å deras sätt att greja
mä fagra ord å svängar,
ä bara för att preja
okunnigt folk på pengar.
Men kloka gubbar tänker:
Vi säger ej ett jota —
dä där ä bara ränker
för att vårt yrke mota.
Vi tiger va vi vet om
ert sätt i sjukdom snoka —
å dä ä just i det som
vi gubbar ä så kloka.

MARTIN NILSSON.

Invalidpensionären bör ej få det sämre ställt än ålderspensionären!

Hävdar Riksförbundet i sitt yttrande över lagförslaget om Folkpensioneringen

Såsom var att förvänta ha de statliga myndigheterna givit De Lungsjukas Riksförbund tillfälle att yttra sig över det av Socialvårdskommittén framlagda lagförslaget rörande folkpensioneringen och förslaget har också gnuggats ingående av sociala utskottet. Efter långvariga förhandlingar har utskottet formulerat följande yttrande, som ingivits till Kungl. Socialdepartementet.

TILL KONUNGEN.

Sedan Kungl. Maj:t lämnat De Lungsjukas Riksförbund tillfälle att avgiva utlåtande över Socialvårdskommitténs betänkande XI: Utredning och förslag angående *Lag om Folkpensionering*, får Riksförbundet i underdånighet avgiva följande yttrande.

Inledningsvis önskar Riksförbundet framhålla att i yttrandet huvudsakligen fästs avseende vid de bestämmelser som beröra sjuka och invalider samt att vi hälsa med tillfredsställelse det förhållandet att den föreslagna lagen om folkpensionering syftar till att ge invaliderna erforderlig hjälp i sådan omfattning att bidrag av fattigvårdskaraktär skall kunna undvikas.

Beträffande lagförslagens Allmänna bestämmelser § 1 ha vi uppmärksammat punkterna b och c, samt förutsätta att det blivande sjukförsäkringsförslaget skall utformas så, att icke de lungsjuka löpa risk att utestängas från hjälp med antingen sjukpenning eller sjukbidrag och att inga luckor mellan dessa uppstå.

Beträffande § 4 mom. 3 vill Riksförbundet stödja herr Wangsons reservation evad det gäller bostadstillägget men önskar framhålla att reservationens förslag bör ges en mera allmän giltig form så att det blir tillämpligt även på andra bostadskostnadsgrupper än den högsta.

I § 4 skulle Riksförbundet önska infört ett nytt mom. — mellan mom. 3 och 4 — där rum ges för bestämmelser om ett "merbehovstillägg" baserat på medicinska indikationer och beroende av läkarintyg.

Ett faktum torde vara — och ett välkänt sådant — att vissa sjukdomar, däribland kanske främst lungtuberkulosen, skapa ett av läkare konstaterat ökat behov, såsom riklig och närande kost, tillräckligt med varma kläder samt ändamålsenliga och hygieniska bostäder, och vilket torde vara av sådan vikt att det borde göras till föremål för särbestämmelser för sitt tillgodoseende.

Beträffande 4 mom. av § 4 (i Alt. III mom. 5) är det Riksförbundets uppfattning att den minskning i tillägs- och änkepension samt bostadstillägg som enl. mom. göres med fem tiondelar av den pensionsberättigades årsinkomst i vad denna överstiger för gift pensionsberättigad 300 kronor och för annan 400 kronor i stället må inträda först då sagda inkomst överstiger resp. 800 och 1,000 kronor, samt att momentets bestämmelse om minskning med ytterligare tre tiondelar i vad årsinkomsten

Fattigvårdsdir. Otto Wangson förordar full kompensation för höga hyreskostnader. Riksförbundet håller med honom.

överstiger dubbla nämnda belopp må — där fråga är om invalidpension eller sjukbidrag — bortfalla.

Angående § 6 mom. 1 vill Riksförbundet i analogi med vad rörande § 4 mom. 4 anförts föreslå att beloppen för den privilegierade inkomsten höjes till resp. 1,600:— och 1,000:— kronor.

I samma § mom. 2, sjätte stycket föreslås: "Vid uppskattningen av förmögenhets avkastning skall denna höjas med 10 procent av det belopp, varmed förmögenheten må överstiga för gift pensionsberättigad 7,500 kronor och för annan 10,000 kronor". Det synes Riksförbundet att de nämnda beloppen gå väl hårt ut över egnahemsägare och ägare av mindre jordbruk, varför vi anse oss böra föreslå att beloppen höjas.

I § 8, mom. 1 andra stycket omnämnes bl. a. indragning eller nedsättning av pensionsbelopp för sådan pensionsberättigad som åtnjuter yrkesutbildning med bidrag av allmänna medel, vilken nedsättning eller indragning Riksförbundet anser omotiverad. I stället borde pension oavkortad utgå under omskolnings- eller yrkesutbildningstiden tills vederbörande åter genom eget arbete kan försörja sig. Dessutom bör särskilt omskolnings- eller yrkesutbildningsbidrag utgå med belopp så stort, att det sätter den hjälpbehövande i stånd att utan för stora ekonomiska bekymmer tillgodogöra sig utbildningen.

I mom. 2 samma § talas om minskning och ökning av pension på grund av ändring i inkomst. Riksförbundet hävdar att momentet bör formuleras så att icke pensionsminskning skall kunna ske oftare än ökning, om förhållandet vore omvänt.

Beträffande § 10, andra och följande stycken, önskar Riksförbundet framhålla, att vi förmoda att den blivande lagstiftningen om sjukförsäkring kommer att omfatta alla medborgare,

från FÖRBUNDSARBETET

PERSONSKIFTE PÅ REDAKTÖRSPOSTEN

Red. Johannes Sandrén har avgått från sin befattning som sekreterare i De Lungsjukas Riksförbund och redaktör för Status, för att övergå till annan verksamhet. Förbundets vice sekr., red. A. E. Gillberg, har av förbundsstyrelsen utsetts att intill förbundsmötet upprätthålla befattningen som förbundets sekreterare och Status' redaktör.

KONVALESCENTFÖRENINGEN I MEDELPAD JUBILERAR

Medelpads Lungsjukas Konvalescentförening har firat sitt femårsjubileum. Från en blygsam start har föreningen arbetat sig upp så att den f. n. är en av landets största och starkaste, med ett medlemsantal på drygt 550 personer. Under de två senaste åren har en omfattande studieverksamhet bedrivits till gagn för många av medlemmarna.

I samband med jubileumshögtidligheten, som hölls i förenin-

skulle mot förmodan så icke bli fallet hemställa vi att den tid för vistelse å sjukvårdsanstalt, som i stycket angivits till 2 månader, utsträcker.

Härvid bör hänsyn tagas till de svårigheter som alltid föreligger för en lungsjuk att skaffa sig bostad och tvånget för denne att — om 2-månaders-karensen bibehålles — nödgas lämna denna då han, sedan pensionen indragits, sakar medel att erlægga hyresbeloppet. Detta så mycket mera som man måste förutsätta att ekonomin, för det klientel det här rör sig om, redan tidigare till det yttersta ansträngts.

Angående § 11 mom. 2 vill Riksförbundet med tacksamhet notera att förslaget innehåller bestämmelse om, att ett belopp av 200 kronor alltid tillförsäkras den pensionsberättigade för personliga utgifter, vilket eliminerar det synnerligen tråkiga förhållandet som hittills ofta varit rådande att exempelvis en sanatoriepatient som vårdats på det allmännas bekostnad varit i total avsaknad av ens det blygsammaste belopp för nödvändig personliga utgifter.

Till sist anser Riksförbundet önskvärt att invalidpensionen i vad det gäller grundbeloppet ställes i paritet med ålderspensionen, detta vilket av de föreslagna alternativen regering och riksdag än besluta sig för.

Stockholm i januari 1946.

DE LUNGSJUKAS RIKSFÖRBUND
Erik Frithiof A. E. Gillberg
ordf. sekr.

gens lokal, var ordnat föreningsmöte, varvid riktlinjer för ytterligare studieverksamhet drogos upp, och samtidigt beslutades att föreningen skall bekosta en kurs i maskinskrivning och stenografi för ett antal medlemmar. Vidare komma studiecirklar i språk, bokföring och socialvård att anordnas.

Av den sammanställda historiken framgår bl. a. att föreningen är en av landets äldsta av lungsjuka bildade. Föreningen stiftades av några konvalescenter, som samlades å Esplanaden i Sundsvall och på en soffa där höllo det första mötet. Av de som voro med att stifta föreningen äro två fortfarande aktiva medlemmar. 1944 kunde föreningen tillsammans med De Vanföra Vål och Blindas Förening flytta in i egen lokal. Samma år deltog i föreningens studieverksamhet 52 medlemmar. I april 1944 anordnade föreningen en socialvårdskonferens i Stadshussalongen i Sundsvall, vilken rönt stor anslutning, och i juli anslöt sig konvalescentföreningen till den nybildade centralföreningen för Västernorrlands län. Vid de av Riksförbundet anordnade socialvårdskurserna vid Bommersviks folkhögskola åren 1943, —44 och —45 har föreningen haft fem representanter.

Efter mötet bjödos de närvarande medlemmarna på tesupé plus allsång, musik och uppträdande av egna förmågor inom "underhållnings- och nöjesdetaljen".

N. 7

TUBERKULOSPROBLEMEN DRYFTAS I ENKÖPING

Uppsala Läns Konvalescentförening hade söndagen den 9 dec inbjudit kommunalmän, fattigvårdsmän, läkare samt andra som har med socialvård att göra till ett upplysningsmöte på hotell Ena i Enköping.

Överläkaren vid Centralsanatoriet doc. E. Hedvall talade om "Tuberkulosens bekämpande i Uppsala län". Han gav därvid en redogörelse hur arbetet bedrivs vid dispensärerna ute i landsorten samt vid centraldispensären som är förlagd till Centralsanatoriet i Uppsala. Man fick också veta att över två tusen tuberkulösa står under kontroll vid de olika dispensärerna.

Doc. Hedvall betonade också vilket storartat arbete konvalescentföreningen lägger ned för att på sitt sätt hjälpa till att lösa de problem som uppstår för de tuberkulösa. Talaren kom sedan in på skärmbildsfotograferingen som bedrivits hela sommaren med Nationalföreningens skärmbildsbuss i Uppsala län och uttalade därvid sitt tack till alla som på något sätt medverkat till det goda resultat som uppnåtts på ett stort antal platser. Riktigt nöjd var inte talaren med Enköpingsborna själva, där anslutningen var sämre än väntad, omkring fem hundra skolkare måste tyvärr noteras på Enköpings stad.

Ordföranden i Uppsala Läns Konvalescentförening hr Sven Lindberg talade över "De tuberkulösa och samhället". Sedan hr Lindberg berört föreningens tillkomst och arbete under den tid föreningen verkat, kom han in på de problem som möter den tuberkulöse under dennes sjukdom. I första hand då den otillräckliga ekonomiska hjälp som lämnas av samhället till den sjuke för att tillfrisknandet skall fortskrida normalt under den långa konvalescenttiden. En sak som även pockar på sin lösning är de partiellt arbetslösa möjligheter på arbetsmarknaden. Kuratorsfrågan borde lösas i första hand, detta skulle medföra en stor lättnad för de lungsjuka. Som det nu är finnes det ingen att vända sig till med alla bekymmer som uppstår med anledning av en lång sjukdomstid.

Efter föredragen följde diskussion.

HABBANIAFOLKET

Habbania-araberna är kända för att vara de mest stridslystna av alla Sudans araber. Man tror att de inträngde i Sudan någon gång under medeltiden, och av deras svarta skinn att döma tyckas de vara starkt uppblandade med den mörkhyade befolkningen. Trots detta äro deras drag rena och näsorna oftast välformade, deras kroppsbyggnad är reslig, och de röra sig med typisk arabisk värdighet.

Vad klädedräkten beträffar, skilja de sig rätt avsevärt från sina bröder i nordligare Afrika, där män och kvinnor äro ungefär likadant ekiperade i burnus och långa vida byxor. Habbaniafolkets kvinnor, speciellt de unga flickorna, bära ett läderbälte med långa fransar, på deras eget språk kallat "rahad" eller också ett tygstycke runt höfterna. De tycka om att smycka sig med granna halsband med stora kulor i skrikande färger och pråliga huvudbonader med långa tofsar. Även männen äro av naturen koketta, tatuera sig gärna och snobba efter råd och lägenhet med vackra pärlband runt hals och huvud samt trånga armingar av metall.

Innan slavhandeln i Afrika i början av vårt århundrade blev till största delen undertryckt, hade dessa nomadiserande araber gyllene dagar som slavförsäljare och mycket skulle kunna berättas om deras grymhet mot sina offer. Bakharaaraberna ha alltid varit stora elefantjägare, men det mötte viss svårigheter att forsla elfenbenet ned till floderna eller kusten. Ett par elefantbetar av största sorten måste i allmänhet bäras av två män, och de utgjorde ändå ingen lätt börda. Då de nomadiserande araberna bodde på gränsen till negerlandet, företogo de förödande mord- och plundringståg i negerbyarna, där de stulo allt elfenben, de kunde komma över och togo den överlevande

Beslöjad blick och sömniga ögon äro utmärkande för Habbaniaflickorna, som sällan visa ens det minsta spår av glättighet.

"På jakt efter en ny boplats släpar sig karavanen fram. Den gamla har måst givas upp, då floden "tagit slut".

befolkningen till fånga. Negrerna fingo nu under oerhörda vedermödor och lidanden forsla elfenbenet till handelsplatserna, där både de och elefantbenet såldes på samma gång. Många av dem stupade och gingo under, långt innan de hunno fram till kusten, på grund av den omänskliga behandlingen. Det ena steget gav det andra. Araberna kom så småningom underfund med att "det svarta elfenbenet" var en fördelaktigare handelsvara än det vita, och en hel del av dem inställde sig uteslutande på slavhandeln, som fick ett sådant omfång, att vissa trakter blevo fullkomligt tomma på negrer.

På den tiden aktades en människas liv och frihet inte stort, och det är mycket möjligt, att även en och annan arab fick slinka med ombord på de europeiska slavskeppen och göra en ofrivillig färd till Nord- eller Syd-Amerika. Amerikanska folklivsskildrare från förra århundradets mitt veta att berätta, att inte alla "färgade" som anlände till nya världen, voro negrer. Några voro också "morer", men i de vitas värld räknades svart som

Underbart vackert, men farligt! Giftormar finns det gott om och i alla större floder lura krokodilerna.

svart och de kunde aldrig göra sina krav på frihet gällande.

Nu är den tid förbi, då Habbania-männen kunde göra sig goda slantar som grosshandlare i svart och vitt elefenben, och de äro nu hänvisade att föra ett betydligt blygsammare liv. Deras vedermödor äro stora, och i mångt och mycket äro de allt annat än avundsvärda, men den seghet och uthållighet, som oftast utmärker vandrarfolken, och det arabiska blodet i dess ådror gör att de uthärda sitt påfrestande liv med jämnmod och en viss värdighet.

På sina med många faror förbundna vandringar uppsöker stammen flodstränderna för att kunna ha tillgång till vatten och för att finna en gräsbeväxt plats för den medförda hjorden. Där bygga de sig en provisorisk by, bestående av halvklotformade, grästäckta hyddor. Pojkarna få lära sig att jaga redan då de äro mycket små, och den dagliga övningen ända från barndomen gör, att männen av denna stam tillhöra Afrikas skickligaste jägare. Trots detta är jakten på det stäl-
le, där de slagit sig ned och omgivningär-

na däromkring alltid farlig, eftersom ormar av många slag uppehålla sig överallt i stora mängder. Dessutom kan det hända att elefanhjorden råkar befinna sig i närheten och tränga så tätt in på byn, att dess innevägnare endast med allra största möda kunna försvara sig och komma undan med livet i behåll.

När så habbania-folket väl slagit sig ned vid en lämplig flod och lyckats ordna det någorlunda bekvämt för sig, så kan det ofta förekomma, att floden behagar torka ut helt och hållet, och ingenting annat blir kvar än den sumpiga flodbotten. Människor och djur bli då avstängda från varje möjlighet att skaffa sig dricksvatten. Och även gräset förstörs av torkan, så att kreaturen stå utan foder. Förgäves försöka jägarna uppsåra något villebråd i trakten, allt levande har flytt undan torkan. Så skickas några av stammens män ut för att leta efter en ny boplats. Kanske hitta de verkligen ett ställe, inte allt för långt avlägset, där stammen skulle kunna slå sig ned. De skynda tillbaka för att underrätta sin stam. Så börjar vandringen igen, mödosammare än någonsin, utan vatten, utan föda går färden vidare, tills man når fram till ett annat ställe, där man kan uppehålla sig en kort tid framåt. Under tiden ha flera av djuren dött, kanske också några av människorna. Det är ett hårt liv. Tragiskt är varje gång avskedet från byn, där man åtminstone för en kort tid haft sitt hem, ty för att finna ett nytt hem måste man ånyo ge sig ut på en tröstlös färd genom öken och skog.

Sådant ter sig alltså numera detta nomadfolks liv. Om det är sant, att fädernas missgärningar återfalla på barnen, så borde detta med all rätt kunna tillämpas på Habbania-folket. Utan rast, utan ro ströva de genom landet, ständigt sökande efter en boplats där de för någon tid framåt ha möjligheter att åtminstone kunna uppehålla livet.

Slim.

Men de yngsta lida ännu ej för fädernas missgärningar. Finns det bara härliga varma sandkullar och vatten att plumsa i så existera inga tråkigheter.

Henry Villgrund:

När Strindberg sjöng "John Browns Body"

Den konstnärsfest, som hölls i mars för över 50 år sedan i Berns salonger till ära för den norske målaren Fritz Thaulow, är nära nog fotografiskt återgiven av "Röda rummets" författare, som själv var närvarande.

I.

Våren 1892 i Stockholm.

Den Thaulow-Werenskioldska utställningen hade avlöst den Edelfeltska i Konstföreningens f. d. lokaler vid Trädgårdsgatan. Recensenterna hade endast haft vackra saker att säga om de båda stora norska målarna och förresten uppmanat museerna att köpa.

Fritz Thaulow hade en väldig succé. Erik Werenskiold hade också avgjort succé men inte fullt så stor som sin gode vän Fritz Thaulow. Det skulle dröja något innan allmänheten vant sig vid hans konstnärliga språk. Landskapsmålaren Fritz Thaulow var definitiv på ett helt annat sätt. Nu har väl Erik Werenskiold marscherat om Fritz Thaulow.

Den Thaulow-Werenskioldska utställningen 1892 hade öppnats den 10 mars. Erik Werenskiold hade anlänt några dagar innan för att ordna utställningen.

Söndagen den 27 mars var en fest anordnad för Fritz Thaulow med fru i Götiska rummen i Berns salonger.

Det var mestadels konstnärer och skriftställare, som velat bringa den framstående målaren ett tack, innan han återvände från sitt besök i Stockholm. Bland de närvarande märktes sålunda professorerna Börjeson, Kronberg och friherre Cederström, herrar Richard Bergh, Hasselberg, Pauli,

Möller, Björek och Nordström, herr August Strindberg, kompositören Emil Sjögren samt en mängd damer.

I ett anslående tal utbragte Georg Pauli konstnärernas hälsning till hedersgästen och hans kamrat Erik Werenskiold. Och på samma gång han uttalade sin glädje över att flera tavlor av Thaulow fått stanna i Sverige, gav han uttryck för den känsla av förstämning, det väckt bland konstnärerna, att ett sådant mästerverk som Werenskiolds porträtt av Grieg ej blivit förvärvat för vårt galleri. Thaulow, som också beklagade detta, svarade med en briljant framsgad skål för den kämpande konsten, som bryter nya vägar (han tänkte närmast på Werenskiold). Pehr Staaff utbragte sedan i ett spirituellt tal en skål för fru Thaulow. Festen, som bars av den angenämaste stämning, fortsattes efter supén vid bälarna med omväxlande skämtsamma och allvarliga tal till sent på natten eller rättare tidigt på morgonen.

Det var ungefär vad tidningarna på måndagen hade att berätta om evenemanget.

Samma dag gavs av Fritz Thaulow och hans fru avskedsfest för ett stort antal av den svenska konstens företrädare. Gästerna, herrar och damer, samlades klockan halv tre på Stallmästaregården, där dejeuner under den gladaste artiststämning intogs. Många skålar utbragtes. Hr Arborelius talade för värd och värdinna och tackade dem för den friska

fläkt de fört med sig från Norges fjordar och fjäll. Professor Kronberg hade att framföra de svenska konstnärernas tack till Thaulow och Werenskiöld för de prov på ypperlig konst, de visat, och bad att däri få innesluta även Edelfelt, som alltså strax dessförinnan utställt i Stockho.m. "Dessa tre", skall han bland annat ha sagt, "visa ett mål, som den svenska konsten har att sträva till, och vårt syfte skall vara att allt mera närma oss det". Den därpå följande skålen tömdes under allmän entusiasm. Den slutliga avskedsskålen ägnades hr och fru Thaulow av August Strindberg.

Gästerna följde sedan sitt värdfolk till stationen, och när det tåg, som skulle föra dem till Norge, satte sig i gång, utbragtes ett hjärtligt och ljudligt leve för Fritz Thaulow och hans hustru, vilkas besök i framtiden skulle vara förenat med så många angenäma minnen.

Detta var återigen, nästan ord för ord, vad tidningarna hade att säga om Fritz Taulows avskedsfest.

Greve F. U. Wrangel, en av Strindbergs bästa vänner från och med nittioalet och som fått offentligt tack av Strindbergs systrar, berättar i sina minnen några episoder från Fritz Thaulows avskedsfest. Titeln på hans bok lyder: "Minnen från konstnärskretsarna och författarvärlden" och påminner om den fullständiga titeln på August Strindbergs genombrottsroman, som var: "Röda rummet. Skildringar ur artist- och författarlivet".

Det F. U. Wrangel har att berätta om tilldragelsen är följande: "Man hade ordnat en ytterst angenäm och munter fest på Stallmästaregården, och det nyssnämnda kotteriet (de förut uppräknade gästerna) firade Fritz Thaulow, den bekante norske målaren, som jämte den lika ryktbare Werenskiöld hade en lyckad utställning i Konstföreningen. Strindberg var och blev nästan mera firad än själve hedersgästen. Han var vid ett briljant humör och visade sig från en för mig hittills ganska okänd sida. Han var glad, nästan uppspelt och den förste att vara med om de lustiga skämt och puts vi anställde. Han sjöng, spelade käglor, ja, han dansade cancan med Alf Wallander som vis-à-vis, och jag tror inte det var alldeles fritt från lite 'flirt' med damerna. Han lät sig bäras i likprocession genom hela lokalen, och likbärarna voro sådana handfasta karlar som Bob Thederström, Alf Wallander, Fritz Thaulow, Oscar Björck, Carl Larsson m. fl. Sällskapet sjöng i korus 'John Brown's body', 'Nu ska vi bära en rackare' . . . o. s. v. (Den sista visan sjöngs väl i samband med likprocessionen!) Med få ord, det var otvunget skämt, närmast påminnande om upptågen vid de kanske litet barnsliga men av ungdomlig livsglädje präglade ateljéfesterna i Paris, där vi ju alla vistats längre tider och därifrån vi till Norden medfört ett litet förråd av den friskhet, som alltid kännetecknat livet i de parisiska artistkvarteren på Montmartre och Montparnasse".

Så långt F. U. Wangel.

Att till och med August Strindberg skildrat händelserna kring detta Thaulowska besök i Stockholm är egendomligt nog aldrig observerat.

I vilken av hans böcker skall man leta?

II.

Våren 1904 i Stockholm.

Den 20 april.

"I dag utkommer i Stockholms boklädor samt är under ut-sändning i landsorten: GÖTISKA RUMMEN. Släktöden från

sekelslutet. Av August Strindberg. Pris 4:75. Hugo Gebers förlag. Stockholm"

Det var den bok med vilken August Strindberg ville celebrera tjugofemårsminnet av genombrottet med "Röda rummet".

1879—1904. Mycket hade förändrats under de åren. I Berns salonger hade till exempel av Röda rummet efter en omändring blivit några sällskapur, som direktionen eller allmänheten döpt till Götiska rummen. Strindberg behövde inte fundera över vad han skulle kalla sin jubileumsbok. Titeln var given. "Götiska rummen". Denna lokalförändring, som alltså verkligen ägt rum i Berns salonger sedan August Strindberg skrev "Röda rummet", skulle få symbolisera alla de förändringar av en annan art, som 25 händelserika år inneburit.

Även August Strindberg hade blivit annorlunda. De herrar recensenter, som skulle säga, hur nan förändrats, kunde svärligen se, att han förändrats till det bättre.

Domen över hans nya bok föll hård. Svenska Dagbl. innehöll den i alla avseenden — kvalitativt och kvantitativt — förnämsta kritiken. Det var Oscar Levertin, som signerade den. Han var visst inte blind för de många bländande partierna i "Götiska rummen", men sitt slutomdöme måste han fixera sålunda: "— — — det är — en dom över en storartat begåvad, snällrik, ännu i sina förirringar intressant man, men vilkens andliga karaktär icke hållit måttet".

Mycket har återigen förändrats sedan Oscar Levertin skrev under denna dom, och det kan mycket väl hända, att den slutliga domen formuleras annorlunda. Det utslagsgivande för Levertin som för andra samtida var, att de ansågo att Strindberg medvetet förfalskade och karikerade den verklighet, han skildrade. Det visar sig nu, att det inte alls varit fallet i den utsträckning, som det tycktes för dem, som levde mitt uppe i händelserna. Varje detalj i hans skildring är en allusion på en händelse i hans eller andras liv, inte förvrängd men sedd genom hans temperament.

Eller är till exempel inte det eko från den förut skildrade konstnärsfesten i Berns salonger, som vi förnimma, när vi slå upp "Götiska rummen", fullt tydligt?

Det heter nämligen i första kapitlet av "Götiska rummen" bl. a. följande (I parenteserna har jag identifierat Strindbergs modeller):

"Elektriska ljuset tändes i Götiska rummen, och vaktmästare ordnade med ett bord.

Två herrar i frack inträdde i det samma och granskade med en blick anordningarna, som de tycktes ha under sin uppsikt.

— Det var inte i går du var här! sade den ene av arrangörerna, som var arkitekten Kurt Borg, brorson till doktor Borg (doktor Borg var Emil Andreas Gabriel Kleen, berömd stockholmsläkare, 1847—1923), kallad Den Förfärlige.

— Nej, svarade målaren Sellén (Per Ekström, 1844—1935), jag har icke varit här på 15 år, då jag satt i Röda rummet och filosoferade med Arvid Falk (August Strindberg), Olle Montanus (Måns Jönson, artist från Jämshög i Blekinge, 1842—1894) och de andra. Kan du som arkitekt tomta ut vårt gamla rum?

Arkitekten, som varit här förr, stegade upp en trapets på flossamattan, och beskrev det gamla sceneriet.

— Ja, jag säger det, mente Sellén, tiderna förändras men vi äro oss lika

Han gjorde en gest åt de grånade tinningarne och fortsatte.

— Arvid Falk, ja; han kollaberade, som han skulle; lever han än?

— Ja, lever mördad, som de nyss mördat vår Syrach, Rembrandtsonen, vår bästa man, antesignanen, som föll framför linjen.

— Och dessa mördare skall vi vara tillsammans med i kväll?

— Ja, ser du, festens föremål är ju norrman, och man kan inte utesluta hans gamla vänner från Paris och Rom.

— Nej, det förstås, men kommer farbror Borg hit, så blir det kanske kalabalik.

— Det värsta är att Lage Lang (Fritz Thaulow), vår norrman, tror att det här skall bli en försoningsfest. Tror du på en försoning?

— Nej, svarade Sellén bestämt. Vi ha försökt, men det går inte.

— — —

— Minns du Lasses (Carl Larsson) visa på Hörnan i Paris?

— Ja, Paris! Och nu är vi hemma igen! Vad synes dig?

— Jolmigt! Alldeles rysligt! Det står still i luften, och sekelslutet går in; man väntar nytt! Men vad?

— Få väl se!

En rörelse vid dörren antydde att gästerna började infinna sig.

— — —

Därpå kommo gästerna gruppvis. En grupp akademister (Börjeson, Kronberg, Cederström) inträdde, som ett moln kastar en skugga över en äng.

Med dunder och brak rakade Den Förfärlige doktor Borg (Kleen) in, arkitektens ungdomlige farbror. Kastande stridslystna blickar omkring sig (doktor Kleen hade gjort sig känd som en oöverträffad polemiker; i synnerhet befordringsfrågor låg honom varmt om hjärtat), hälsade han till höger och vänster med ett glåpor.

Där kom damer och herrar, men man märkte en bestämd skillnad, i det att akademisterna icke hade sina fruar med sig. Sällskapet var icke comme il faut för dem, och man visste, att det taltes ett språk här, som påminde om ren svenska. Därtill kom, att societeten icke fick fira en norrman efter riksrätten, och att artistdamerna hade fasoner, som icke voro salongsmässiga. Det taltes till och med om att artisterna hade sina 'väninnor' med sig, och som man icke kunde skilja på dem från de andra, voro misstag lätta att begå.

Slutligen inträdde en frejdig man, huvudet högre än de andra. Det var Lage Lang, nytidsmålaren med det stora namnet. Vänsäll, rik, gästfri, var han utanför de svenska sönderingarne, och han gick därför oskadd mellan eldarne, som han icke kände."

Det var alltså Fritz Thaulow. Många svenska konstnärer hade åtnjutit hans gästfrihet. Thaulow var aristokrat och son till en förmögen apotekare. Det stämde också, att han var huvudet högre än alla andra. Richard Bergh presenterar honom i Ord och Bild 1892 med orden: "Fritz Thaulow är en blond nordisk jätte, vars kämpalika gestalt har en avgjord succé, var helst den visar sig, men ingenstädes så som i Paris". I samma artikel berättas också om huru Thaulow tack vare sin imponerande längd en gång i Paris lyckades lura några gapande gardister. Och Georg Pauli, som har sinne för humor, berättar någonstans i sina konstnärsböcker, att det alltid roade honom att se Thaulow, den längste konstnären i Paris i sällskap med den minste av dem allesamman, hans

speciellt gode vän Skånberg nämligen. Albert Edelfelt berättar i sin tur i brev till sin moder, att Thaulow en gång på en konstnärstillställning i Seinestaden gjorde stor lycka utklädd till guden Tor.

Så nog var Thaulow lång alltid.

Men konstnärsfesten på Berns salonger fortgår:

"Därför leddes hedersgästen straxt ut på balkongen, som öppnade sig över den stora folkfyllda musiksalen. När han trädde ut, knackades pågående nummer av; och upp spelades: 'Ja, vi elsker'.

Professorerna gjorde en slutna grupp, som höll sig inne, ty de hade på känsel, att det skedde något oöfvligt, som de inte borde vara med om.

Därpå fördes gästen till bords! — Det var en fransk caba- ret-supé. Framför varje gäst stodo sex ostron och en öppen butelj vitt vin utan namn, alldeles som hos Laurent i Grez, och därmed var tonen given, minnena väckta, och stämningen 80-talets, fastän man nu var inne på det betänksamma 90.

Det behövdes bara ett nomen proprium för att få eld i minnena.

— Barbison! Marlotte, Montigny, Nemours! — Hå! Eller: Manet, Monnet, Lepage! — Hå!

Inga tal höllos ännu, men alla talade på en gång, frid och fröjd, endräkt och glädje rådde.

Vid desserten steg stämningen till extas. Man kastade apelsiner över bordet, servetter flögo i luften, tobaksröken virvlade och tändstickor släpptes upp som raketer; en gitarr trollades fram; Spadas (J. Ch. Janzon) visor sjöngos med kör. Det var signalen till konvensansens upplösning, professorerna röckos med och blevo unga, de häktade av sina ordensstjärnor och utdelade dem med öppna händer; på Selléns rygg hängde vasaorden och en vaktmästare hade fått hederslegionen på axelklaffen."

Därpå följde talen.

Ingen kan väl förneka, att August Strindberg visat lejonklon som berättare i skildringen av denna konstnärsfest i Berns salonger. I det avsnitt i kapitlet, som handlar om den sinnessjuka Ernst Josephson, som denna kväll förrirrat sig till Berns salonger, kulminerar i alla fall hans berättarkonst. Skildringen får stundom något bibliskt över sig och man behöver inte tvivla om att det varit den heliga vreden, som inspirerat författaren.

III.

I sin förträffliga monografi om Ernst Josephson gör Karl Wåhlin gällande, att liksom Strindberg under åttiotalet var huvudpersonen inom litteraturen, var Ernst Josephson det inom konsten. Karl Wåhlin skriver: "Inom sin generation voro dessa två de enda monumentala personligheterna. I en analyserande och reflekterande tid voro de de enda spontana och passionerade naturerna, båda av titaniskt kraftig resning, den ene demoniskt lidelsefull och gnistrande hård som stål mot flinta, den andre (Ernst Josephson) dionysiskt livsberusad, med klang av stark och stolt musik genom allt sitt verk".

När vi i det föregående citatet från "Götiska rummen" sågo Ernst Josephson skymta, var det egendomligt nog med hans öde, som August Strindberg jämförde sitt eget.

— Arvid Falk, ja; han kollaberade, som han skulle; lever han än?

— Ja, lever mördad, som de nyss mördat vår Syrach, Rem-

(Forts. å sid. 26)

HUNDAR OCH MÄNNISKOR

I likhet med de flesta kåsörer måste även jag ibland lämna mitt skrivbord för att komma ut och finna friska intryck.

Annars kan man lätt få en s. k. permanent skrivbordssjäl, och det är nätt upp det värsta en kåsör kan råka ut för. Jag känner emellertid en kollega, som samlar sina uppslag under sommarens härliga dagar och sedan pressar dem i ett herbarium. Sedan är det bara att plocka fram ur denna lilla skattkammare under återstående delen av året — sitta inomhus och ha det varmt och skönt. På min stilla tillfrågan, att man väl också måste vara dagsaktuell, viftade min värderade kollega demonstrativt med sin skarpvessade penna under min näsa och sade: "Mina uppslag äro som de japanska blommor, som man sålde här i landet för några år sedan. När man sänker dem i vatten utvecklas de till jättelika, levande och färggranna blommor. Min egen levande ande gör underverk med dessa gömda frön i mitt herbarium..."

Efter detta tillrättaläggande kröp jag platt och stukad in i min cellulrock, fällde upp kragen, tog på mig hatt och dubbla örönskydd och dök ut i trafikvimlet för att på "normalt sätt" söka ett uppslag till krönika. Efter ett intensivt armbågande under drygt en timmas tid stannar jag framför slaktare Anderssons magnifika skyltfönster. Inte för att det var något att hämta där utan för att helt pessimistiskt konstatera att jag tappat mitt ena täskydd, vilket såg ut att bli dagens enda händelse av större vikt.

Framför slaktare Anderssons skyltfönster stod också en hund och gnällde ynkligt medan snöflingorna smälte i hans yviga päls.

Den gode slaktaren har nämligen enligt sitt valspråk "allt för kunderna" (men inte för hundarna!) anbringat en krok, som är avsedd för fäste av hundkoppel, vid dörren till sin butik. Den stackars hunden ryckte ivrigt i sitt koppel och kastade längtansfulla blickar in i skyltfönstret, som var proppfullt av dinglande korvar, svällande skinkor och andra kulinariska läckerheter. Men en iskall glasruta stod obönhörligt i vägen för djurets längtan och ansträngningar och jag kände mig fientligt sinnad, fientlig mot slaktare Andersson och slaktare i allmänhet, när hunden riktade sina förebrående blickar på mig. Tydligt är slaktare Andersson en god affärsman, men ingen psykolog. Kanske rättare sagt hans affärspsykologi sträcker sig inte till hundar. Om så hade varit fallet skulle han inte ha satt sin krok på denna plats.

Strax efter detta möter jag Andersson nr 2. Han är inte slaktare och har heller inte något annat yrke. Han är f. d. sanatoriepatient och får sin kvävgasbehandling två gånger i månaden. Andersson går med händerna djupt nedstuckna i fickorna liksom han skämdes för deras oduglighet, och tittar i skyltfönstren och verkar mycket överraskad när jag slutligen dunkar honom i ryggen. Andersson lyser upp, men han har i alla fall ett uttryck i ögonen, vilket kommer mig att tänka på hunden, som jag nyss passerat.

— Roligt att träffa en människa, säger han med tonvikt på sista ordet. Ens bekantskapskrets smälter ihop mer och mer, när man går så här. Fattigvårdsunderstödet, som aldrig har varit särskilt stort, smälter också ihop. I slutet på månaden är det inte lätt. Till råga på allt råkade jag — för första gången på två år — köpa mig en teaterbiljett och en slips! — och det tålde naturligtvis inte månadsbudgeten.

Detta skulle jag naturligtvis inte ha gjort. Men jag har alltid tyckt om levande konst — och jag tyckte också att jag borde fira en sådan händelse som ett teaterbesök med att snygga upp mig en smula.

Nu får man suka för sitt lättsinne i slutet på månaden. Men det står väl ingenting i fattigvårdslagen om att man behöver varken slipsar eller teaterbiljetter, säger Andersson med ett ansträngt leende och skyndar upp mot sanatorit för att hinna få sin behandling i rätt tid.

Jag står kvar och ser efter honom. Naturligtvis får man inte använda samhällets understöd till slipsar och teaterbiljetter, säger någon. Men jag vet att vännen Andersson också kan behöva sådant lika väl som andra människor. Jag vet också, att han har tappert sökt hålla sig uppe under en flerårig sjukdomstid. Att han sökt finna innehåll och mening i en tillvaro som är åtskilligt gråare än den för oss människor vanliga. Jag vet också att Andersson intet högre önskar än arbete och utkomst så snart hans hälsa tillåter.

Varför skall fattigvården oftast trycka en stämpel på den som träder innanför dess dörr. Så skall t. ex. en hjälpsökandes kläder oftast vara av billigaste kvalitet — liksom att även dessa utåt skulle illustrera att här kommer en människa, som är i sämre ställning än folk i allmänhet. Det har hänt — och händer säkert fortfarande — att affärsmännen plockar fram de billigaste varorna, när man kommer med en anvisning från fattigvården, därför att det rör sig om en speciell kategori av människor — understödstagarna.

Man menar naturligtvis, att när det är fråga om samhällets pengar, får såväl intygsskrivarens förbehåll om "lämpligt pris" som affärsmannens sätt att ur den innersta hörnan i sin butik plocka fram en billig och omodern vara anses vara ett fullt motiverat handlande.

Men är inte i många fall ett sådant handlande ett sätt att undergräva den andliga och moraliska styrkan — att sätta en mindervärdighetsstämpel på en människa, som behöver all hjälp och allt stöd för att kunna bli en nyttig kugge i samhället igen.

Jag kan inte låta bli att sammanknippta de två bilderna — hunden, som stod bunden vid slaktarens skyltfönster, och sanatoriepatienten, som kämpar framåt i snöslasket. De hade båda samma uttryck i ögonen. Bilderna flyta ihop och bli en. Hunden, som rycker i sitt koppel medan snön smälter i pälsen och kyler hans kropp, blir en människa — en människa i en luggig, billig, ytterrock, som suger åt sig den smältande snöns väta. Ett kallt och glashårt skyltfönster skiljer den unge mannen från livet och människornas gemenskap.

Solo.

På förekommen anledning

få vi påpeka att korrespondens rörande De Lungsjukas Riksförbund eller Tidskriften Status icke bör adresseras till någon av Förbundets funktionärer personligen utan till Förbundet, resp. tidskriften.

DE LUNGSJUKAS RIKSFÖRBUND.

STUDENTMÖSSAN

Tidigt om mornarna var hon ute, Josefina Karlsson, och gjorde uppköp för sin fisk- och grönsakshandel, som låg i en av stadens förstäder. Oförtrutet drog och stretade hon på sin dragkärra den långa vägen till staden. I god tid var hon hemma igen för att öppna butiken. Sedan stod hon hela dagen innanför disken och passade upp sina kunder. Och alltid var hon lika glad och munter.

Hon prutade gärna på priset om det behövdes och släppte aldrig en kund utan att ha fått sälja något. Hon tog igen det på någon annan, som hade råd att betala bättre. När det föll henne in vägrade hon litet i överkant, och ibland när hon kom åt fuskade hon med vikten. Allt jämnar ut sig, resonerade hon.

Så värst stora förtjänster gjorde hon väl inte, men sparsam som hon var och inte unnade sig själv mer än det nödvändigaste, så lyckades hon dock att få slantarna att räcka till studier för sin ende son, Adolf. Han skulle ta studenten. Och att hon förmodade kosta på honom studier var hennes stora stolhet. Adolf skulle bli något stort.

Medan hon vägrade upp varorna pratade hon om Adolf:

— Ja, och inte röker han, och inte smakar han sprit. Och

flickor frågar han inte efter ett dyft. Dom är luft för honom. Och jag har då aldrig haft annat än glädje av min Adolf. Det är minsann inte många som kan säga detsamma. Man kan sannoligen vara glad, vet frun.

— Visst, visst, höllo kunderna med.

— Jadå! Men det kostar vackra slantar att låta honom studera. Och hålla honom fin och snygg. Kära hjärtanes, vad gör man inte för sina barn! När gubben min dog, så sa han så här, vet frun: Om det är möjligt, så låt honom studera och ta studenten. Ja, det var det sista han sa. Kunskap är makt, brukade han säga. Och nog är det sant. Den som kan något behöver inte sopa gatorna, som min gubbe fick göra.

Så där pratade hon och stod i hela dagarna, medan hon trampade fram och åter innanför disken. Och kunderna lyssnade tålmodigt till hennes aldrig sinande ordström. Om hennes Adolf som var så präktig och skulle ta studenten och bli något fint.

Den dagen hennes Adolf tog studenten var hennes livs stoltaste dag. Som vanligt stod hon i butiken även den dagen, men för första gången på många år var hon tyst. Hon var rädd. Det

skulle ju kunna hända att hennes vackra dröm gick om inte, att Adolf kom hem utan den vita mössan.

Men Adolf blev inte kuggad. Just som hon stod och vägde upp strömning åt en kund kom han in i affären. På hans ljusa lugg satt den vita mössan. Josefina såg bara en vit mössa, allt annat blev dimmigt för hennes blick. Stora tårar rullade nedför hennes väderbitna kinder. Och kunderna som stodo där blevo litet smått skamsna, ty det var inte alldeles så utan än att de stundom haft roligt åt henne.

Då kunderna gått drog hon ut kassalådan och tog fram en ovikt hundrakronorsedel och sade:

— Ta den här, du Adolf, jag har länge haft den liggande med tanke på den här dagen. Jag tycker att du förtjänat den. Nu vill jag att du går ut i kväll och slår dig lös och har lite roligt tillsammans med dina fina kamrater. Och så har jag tänkt, att det liksom kan vara roligt för dig att få växla en så stor och fin sedel och visa, att du är lika god som dom — fast din mor bara är en enkel kvinna.

Den kvällen satt hon uppe till sent och väntade på honom. Hon satt vid köksbordet och spejade nedåt gatan. Men timmarna gingo, mörkret skingrades och fåglarna i lindarna utanför fönstret började vakna. Men Adolf kom inte. Slutligen blev hon så trött att hon somnade med huvudet mot bordsskivan.

Då hon vid fyratiden vaknade till var han ännu inte hemkommen. Hon tröstade sig med att han kanske låg kvar över natten hos någon av sina fina kamrater. För att pigga upp sig kokade hon litet kaffe. Sedan gick hon omkring i lägenheten och pysslade med litet av varje, vattnade blommorna och strödde ut brödsmlor på fönsterblecket åt sparvarna. Under tiden hoppades hon att han snart skulle komma, så att hon fick höra hur han haft det, innan hon gav sig iväg med dragkärran till staden för att köpa fisk och grönsaker.

Plötsligt fick hon höra oväsen på gatan och tittade ut. Utanför porten hade en bil stannat och bredvid den stodo tre studenter och talade högröstat. Den som stod i mitten var hennes Adolf. De två andra stödde honom...

Hennes präktiga pojke, som aldrig smakat sprit!

De skrålade. Hon gick ned för att tysta på dem. Grannarna skulle ju kunna vakna och få se hennes Adolf i detta förfärliga tillstånd. Halvvägs i trappan mötte hon dem. De sludrade fram några ursäkter. Adolf varken såg eller hörde, viljelöst hängde han mellan dem. Hon sprang före och öppnade dörren till rummet, där han hade sin bädd. Sedan de lagt honom på bädden presenterade de sig för henne. Som i en dröm hörde hon deras namn, men ögonblicket därpå hade hon glömt dem.

De sågo sig omkring. Hon förstod att de nog aldrig förr varit inne i ett så enkelt rum. På samma gång som hon skämdes för de enkla, kanstötta och illa medfarna åttitalsmöblerna kände hon sig stolt. Hon var bara en enkel kvinna, men hennes son hade fått studera och kunde vara lika god som någon rik mans son.

— Det var snällt av herrarna som tog hand om Adolf, sade hon tonlöst. Men var i alla fridens dar har han varit och blivit så där?

De sludrade något om "Kronprinsen". Och som hon inte kände till att det var en restaurant som hette så, trodde hon att de sällskapat med själve kronprinsen. Jo, hennes Adolf hade talat om att hans kamrater voro både grevar och baroner och söner till millionärer.

— Jag trodde att kronprinsen var nykterist, sade hon.

De drogo på smilbanden och klappade henne på skuldran.

Och åter sågo de sig omkring i rummet. En av dem kunde inte ta sina ögon från förstoringen av Adolfs far. Det var ett ungdoms-porträtt. Det hängde över soffan, där Adolf låg och sov av sig sitt första rus.

— Ja, sade hon, min man hade också läshuvud, men hans föräldrar hade inte råd att kosta på honom studier. Och så blev han bara renhållningsarbetare. Han dog när Adolf var tolv år. Herrarna ska inte tro att det alltid varit så lätt för en annan. Jag började köpa upp fisk och körde omkring med en kärra och sålde i husen. Nu har jag butik och allt...

— Adolf kan vara stolt över sin mor, sade den ene.

— Ja, det kan han sannerligen vara, höll den andre med.

Deras ord tröstade henne litet.

De togo adjö. Ett mycket vördnadsfullt adjö till och med. Och när de gingo nedför trapporna voro de inte högröstade som när de kommo.

Hon klädde av Adolf som om han varit ett litet barn och fick honom under täcket. Inte en enda gång slog han upp ögonen. Det stank sprit lång väg ur hans slött halvöppna mun. Hennes tro att han sällskapat med kronprinsen gjorde det inte lättare för henne i den stunden.

Aldrig förr hade det känts så tungt för henne att börja sin arbetsdag som nu. Nog hade hon haft många och svåra bekymmer, men aldrig hade Adolf varit orsaken. För honom hade hon stretat och hållit sig uppe. Men hon hängav sig inte åt sorgen. Med bister energi gick hon ned i skjulet och drog ut sin kärra och gav sig iväg till staden.

Den dagen var den värsta hon upplevt i hela sitt liv. Hon hade inte lust att prata med kunderna och var tyst. Kunderna undrade och frågade litet försiktigt. Jo, hennes Adolf hade tagit studenten. Så nog kunde han få en fin plats, sade hon endast.

När hon kom hem på kvällen sov Adolf ännu. Hon undersökte hans fickor och fann endast några kopparslantor. Det var allt som fanns kvar av de hundra kronorna. Och hon som sparat så länge. Inte hade hon menat att hela sedeln skulle gå åt. Men det var förstås dyrbart att umgås med fint folk.

Hon gick ut i köket och gjorde i ordning litet mat. För att han skulle vakna slamrade hon mer än nödvändigt med kastrullerna. Och det gjorde han. Rufsigt i huvudet och glämgig i hyn kom han ut i köket. Med ett skamset leende satte han sig till bords.

— Mamma är väl ledsen på mig, sade han.

— Vi talar inte om det där, min gosse, svarade hon.

Hur det nu var så hade Adolf i alla fall fått smak för uteliv. Det gick inte en dag utan att han kom in i butiken, kältade sig till en slant och for till stan. Sällan kom han nykter hem.

— Vänta du, sade han, snart får jag en bra plats, och då ska det bli annat av.

Men den goda platsen lät vänta på sig. Och det var inte Adolfs fel. Tiderna voro sådana. Det hjälpte inte att sitta inne med kunskaper, om de så kostat aldrig så mycket pengar.

Josefina Karlsson stod som vanligt innanför sin disk och småskröt om sin präktiga Adolf. Han skulle snart få en fin plats. Och glädje hade hon av honom. Ack ja!

Men så en dag blev hon sjuk och doktorn måste hem. Det var blodpropp. Den dagen var butiken stängd. Nästa också. Men på tredje dagen tog Adolf kärran och drog till stan. Det var som hade han fått nytt liv. Och han klarade affärerna och kunde visa upp en dagskassa som inte skämdes för sig.

När Josefina Karlsson frisknat till så pass att hon kunde gå

(Forts. å sid. 18)

FORNTIDA SKRÄCKDJUR

En Stegosaurus väger tre ton — men hjärnan bara 75 gram!

En Brontosaurus kunde bli 20 meter lång och vägde 90 ton.

Hur såg de egentligen ut, dessa "skräcködlor" och vidunder som för miljontals år sedan uppfyllde jorden? Man har ofta läst om dem och till och med filmen har en och annan gång försökt skildra dessa urtidsdjur, t. ex. i filmerna om "King-Kong". Men varken böcker eller film har lyckats ge någon riktigt klar bild av dessa djur, som för oss sena tiders människor mest te sig som sagodjur.

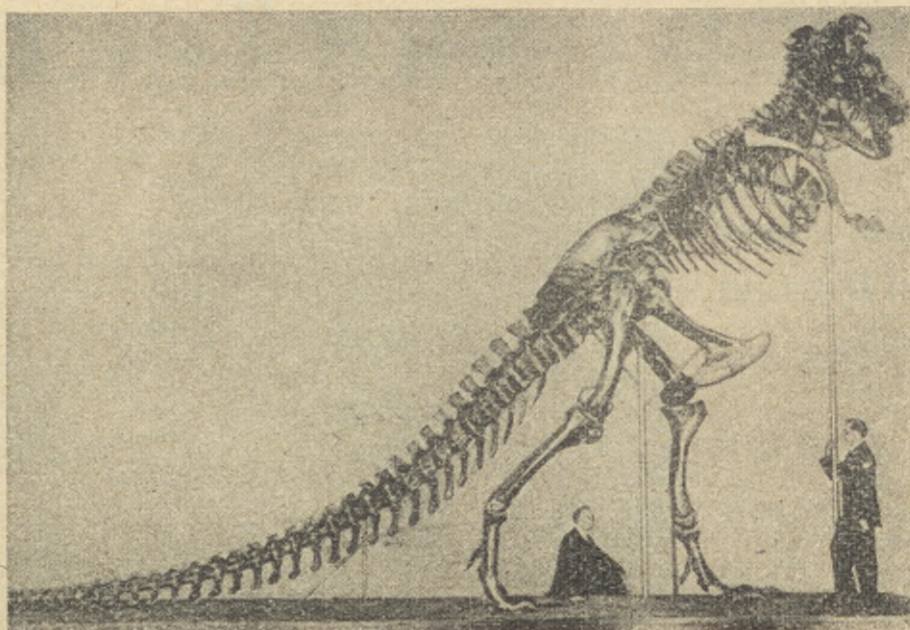
Det finns emellertid en man som vet mer om "skräcködlor" och forntida djur än någon annan. Det är paleontologen Charles W. Gilmore vid National Museum of Washington. Han har uträttat mer än någon annan för att utreda detta forntidens stora puzzle under tråget arbete med att beröva jorden de brutna fragmenten av det som en gång för miljoner år sedan varit levande jätteödlor och skräckinlagande reptiler.

Tack vare hans arbete kan vi få en någorlunda klar bild av dessa väldiga odjurs utseende, vanor och "bordsskick". Hans första verkliga fynd var en Brontosaurus, som han lyckades gräva upp ur Bad Lands i Wyoming. Brontosaurus var en nätt varelse på cirka 18 meters längd och skelettet var praktiskt taget komplett, trots att det legat åttio-tusen sekler i jorden. Därefter lyckades Gilmore finna en Diplococus, 24 meter från nos till svansspets; en Triceratops, den trehornade dinosauren och det med det väldigaste huvud som någonsin känts utrustade djuret med över två meter långa käkar och mer än metertjocka benpansar runt halsen.

Dessa jättestora djur voro antagligen, sin storlek till trots, dummare än någonting annat på jorden. Gilmore har kommit till den slutsatsen genom att studera deras hjärnor och skallinnehåll, vilka äro förvånansvärt små, inte minst om man jämför dem med djurens storlek.

En Stegosaurus, en pansrad jätteödlor med två rader av bentaggar längs ryggraden, vägande åtskilliga ton, var fem

meter lång och nära tre meter hög — och dess hjärna vägde bara 75 gram!

Dinosaurierna voro väldiga slagskämpar, det har Gilmore genom sina fynd bland annat kunnat konstatera. På de skelett som hittats har man nämligen upptäckt spår efter väldiga strider, som rasat mellan kolosserna i de dimmiga urskogarnas varmfuktiga djup för länge, länge sedan.

Ett annat skräckdjur var Trachodon. Skelettet visar att frambenen äro mycket mindre än bakbenen. Han hade ankknäbb och simhud mellan tårna. Hans mun hade inte mindre än femtio rader av tänder, två tusen kindtänder, för att vara exakt, och alla tänderna voro flata och inte spetsiga. Djurets små framben visar, att han inte hade mycket användning för dem. De voro outvecklade, eftersom han mest gick på bakbenen, upprätt som en människa. Simhuden visar, att han mest höll till i vattnet och ankknäbben och tänderna berätta sin egen historia. Denne dinosaur var inte köttätare utan levde på vattenväxter och bottenvegetation. Men inte alla av jätteödlorna voro vegetarianer. En del av dem voro köttätande, ilska djur och i själva verket fullt utbildade kannibaler.

Bland de mest intressanta arbeten Gilmore haft var att förflytta närmare tre ton fossila fotavtryck från Arizonas Grand Canyon till Washington.

Dessa fotspår kunde berätta ett helt drama. De återfunnos i en klippa, som en gång varit lös sand, åtskilliga hundra meter under den nuvarande canyonranden och en del av dem fick bli kvar där de funnits. Det mest förvånande var att dessa fotspår pekade uppåt höjderna. Vad hade egentligen hänt? Var det vägen till en betesplats eller hade man funnit de sista spåren av en väldig utvandring av dinosaur?

Blåsten och regnet äro utgrävarens bästa bundsförvanter därför att deras gemensamma ansträngningar komma klipporna att vittra sönder och på så vis komma delar av skelett och ben i dagen. Ibland händer det att en cowboy under sina ritter för att leta reda på vilsegångna djur rider över sådana ben och när han så kommer hem till ranchen talar han i förbigående om saken. Och sedan kan historien passera hundratals munnar innan en museiman får veta något om upptäckten.

I b e.

Studentmössan . . . (Forts. fr. sid. 16)

ned i butiken, att hon mest på en tom potatislåda och följde sin Adolf med ögonen. Han hade sin studentmössa på. Det var hon som ville det. Blev det ingen annan glädje av lärdomen än en vit mössa, så skulle han använda den, tyckte hon. Och när nu mössan kostat henne så mycken svett och möda och stora pengar, så kunde han göra henne den glädjen att bära den.

Adolf själv tyckte det verkade löjligt att vara klädd i studentmössa medan han sålde fisk och låtsade ibland glömma den hemma. Han var riktigt glad när hösten kom och gav honom anledning att byta ut den vita mössan mot en annan mera

passande. Och så hamnade den vita mössan på en garderobshylla. Och där blev den liggande.

Något annat än fiskhandlare blev aldrig Adolf. Fiskhandlare med stora, svullna och röda händer. Och han trivdes med det Affären blomstrade och dagskassorna ökade. Josefina Karlsson behövde inte längre dra kärran till staden om mornarna Varorna kom hem med lastbil. Så hon hade råd att hålla sig hemma och ta dagen med ro. Adolf var som född till fiskhandlare.

Men ibland tog hon ned hans vita mössa från garderobshyllan och strök över den mjuka sammeten, som med åren blivit solkig och gul. Hennes Adolf hade i alla fall tagit studenten . . .

Skönheten i byn

av

Arvid Brenner

— Men kom ihåg nu, att du ingenting får säga, sa hon bevekande.

— Ska jag inte svara, om de frågar hur gammal jag är?

— Leif lilla, ta det nu inte på det sättet! Du förstår så väl, hur jag menar. Att du inte får blanda dig i samtalet. Du vet att du har gjort det några gånger, på ett verkligen mycket opassande vis, och pappa blev så ledsen.

— Jag behöver ju inte vara med, sa Leif vresigt. Jag bryr mig inte ett dugg om det.

— Men Leif, vi vill ju så gärna att du ska vara med! Bara du lovar . . .

Hans mamma lät så ängslig, att han började skämmas mitt i sin förargelse. Han såg hastigt på henne, där hon stod i dörren till hans rum. Hon var klädd i städrock och hennes ansikte var rött och svettigt; hon var fullkomligt utmattad av förberedelserna till middagen. Men det gråsprängda håret var redan om-

sorgsfullt lagt, med en rad små koketta lockar ner i pannan. I kväll skulle hon också måla sig. Inte mycket, men i alla fall så det syntes. Det gjorde hon aldrig till vardags och det missklädde henne fruktansvärt. Han blev alltid generad, när hon styrde till sig så där, och han önskade att han kunnat säga det åt henne.

— Du tittar så ovänligt på mig, Leif. Jag tycker verkligen inte att du är snäll. — Men det lät inte som en förebråelse, bara ledset.

— Jag lovar att inte göra något galet, sa han och lyckades tvinga fram det gossaktigt soliga leende hon så gärna ville ha.

Hon rusade vidare igen och han hörde hennes jäktiga steg genom villan och hennes lätt flämtande röst, som gav order åt hembiträdet och den extra hjälpen. Varför i Herrans namn, tänkte han, kunde människor inte träffas utan att minst tre personer överansträngde sig och värdfolket ådrog sig omkost-

nader, som det talades om i flera veckor? Förmodligen därför att de inte skulle få något roligt alls utan en så stor apparat. De brydde sig inte det minsta om att träffa varandra, det var bara själva apparaten som roade dem.

Nej, han hade ingen som helst lust att vara med. Han kunde inte fatta, varför föräldrarna nödvändigt ville ha honom med. De var ju ändå hela tiden bara rädda att han skulle säga något olämpligt. I grund och botten var de rätt generade för honom. Han var inte alls som sina yngre bröder, inte någon hurtig, trevlig pojke med soligt leende och friska tag. Han var obstinat på ett oåtkomligt glidande sätt, han var dålig i gymnastiken, han läste dikter om nätterna, han kom med lillgamla och försåtligt fräcka yttranden. Man visste inte, vad det egentligen skulle bli av honom. Vad de yngre pojkarna beträffade, så visste föräldrarna precis vilka yrken de skulle välja och hade räknat ut på år och dag när de skulle vara färdiga med sina studier. Men Leif kunde bli allt och ingenting. Det var fara värt att det skulle bli ingenting. De visste att deras bekanta tyckte han var en egenomlig yngling, inte alls lik sina präktiga föräldrar. Nej, han var sannerligen ingenting att visa upp. Men de ville så gärna kunna det, de ville så gärna vara stolta över honom. De ville inte gömma undan honom som om han haft ett lyte. Men i själva verket tyckte de att han hade ett lyte och var mycket angelägna att dölja det. Det var ungefär som om han haft en klumpfot och de uppmanat honom att för all del hålla sig stilla i gästernas närvaro, så att ingen upptäckte klumpfoten.

Så de hade ansträngt sig att massera bort denna andliga klumpfot! Under hela hans barndom hade de knådat honom för att få honom lik alla andra. Ibland hade han hatat dem, eller åtminstone önskat att han kunnat det. Det värsta var kanske att han aldrig kunnat det riktigt. De ville honom så väl; de var komplett oförstående men aldrig hårda. Det gick inte att tycka illa om dem. Men nog var det outhärdligt med denna mänskliga benägenhet för likriktning! Han hade inte haft den ens i den ålder, då den är naturlig. Men de flesta människor tycktes aldrig växa ifrån den. De granskade sig själva och varandra och aktade sig ängsligt för att avvika en hårsman från normen. Var gärna lite förmer än din nästa, lite finare, lite duktigare, lite rikare — men aldrig *annorlunda!*

Jo, möjligtvis på den allra yttersta ytan — tänkte han några timmar senare, då han stod i förmaket och såg gästerna troppa in. Han tänkte det vid anblicken av fru Sonja Vilén. Ja, folk hade onekligen en viss svaghet för något de kallade "konstnärnaturer". Inte för riktiga konstnärer givetvis, men för människor, som tillät sig en eller annan liten pittoresk extravagans och uttalade banala åsikter på ett lindrigt chockerande sätt. Men banala måste åsikterna vara, annars gick det inte! Leif hade hört några tanter säga att "lilla Sonja är det bohemiska inslaget i vår krets". Lilla Sonja kom intrippande på livsfarligt höga klackar och iförd en toalett, som förmodligen skulle alludera ungersk folkdräkt. Hon hade en jättestor orkidé i det mörka locksvalet. Hennes smala ansikte hade väl en gång varit dockaktigt näpet, men nu var det tämligen bedagat. Hon himalade med ögonen och drog munnen till ett tragiskt leende, som om hon varit för god för denna världen. Hon hade i sin tidiga ungdom besökt en teaterskola och vid varje bjudning hörde det till, att hon skulle ombudjas deklamera. Efter att ha krusat i tio minuter villfor hon alltid denna begäran. Ibland läste hon känsliga saker med våldsamt darr på rösten, ibland gick hon i den skälsmaktiga stilen. Leif visste inte, vilket han tyckte var värst. I varje fall tyckte han Sonja var värre än någon av de andra. Hon var tillgjord alltigenom, inte bara på bjudningar.

Förmaket fylldes så småningom med gäster och alla hälsade på varandra med en förtjusning, som om de äntligen återförenats efter många, många års skilsmässa. Det var onekligen en smula komiskt, när man betänkte, att så gott som samtliga personer träffades varenda dag — herrarna var arbetskamrater i samma bolag och fruarna drack ideligen kaffe hos varandra.

Leif såg från den ene till den andre. Han kunde inte upptäcka mer än en människa, som inte alls förställde sig. Det var ingenjör Danielsson. Han var en så bastant kraftkarl, att han inte behövde skruva upp sig på något sätt för att imponera. Han var nära sextio år, men utströmmade en obruten, viril, brutal styrka. Herrarna såg upp till honom, damerna svansade omkring honom. Han stod där massiv och tung med sina hårda ögon och yttrade då och då någon lite grovkornig lustighet. Leif kunde heller inte undgå att imponeras av honom. Men han hatade honom. Han försökte inte ens dölja sitt hat, då deras blickar någon gång snuddade vid varandra. Ingenjör Danielsson hade en ungefär trettio år yngre fru, en blek, färglös kvinna, som inte gjorde mycket väsen av sig. Hon lyssnade just nu med ansträngd uppmärksamhet till något som Leifs pappa sa. Hennes uttryck var så pass ansträngt, att Leif plötsligt undrade, om hon kanske var lomhörd. Men det intresserade honom inte nämnvärt och han lät sin blick vandra vidare. Den följde ett tag fadern, som var mycket mån om att hinna säga några ord till var och en av gästerna. Pappa föreföll inte fullt så nervös som mamma, han var en säkrare sällskapsmänniska. Men så han skruvad upp sig i alla fall! Han försökte verka så strong och maskulin som möjligt — han ville gärna verka lika mycket kraftkarl som ingenjör Danielsson! Lite väl hurtig var han förstas också i vardagslag. Sina söner tilltalade han gärna i en kort, stram ton. Det var som om han ständigt inpräntat hos sig att pojkar får man inte klema med. Men det var inte alls så fariagt som det lät.

Alla sorlade och försökte se glada ut. Men somliga började snegla lite mot matsalsdörren. De började väl längta efter att bli glada på allvar och inte bara på låts.

Och så kom då det sälla ögonblicket, då ingenjör Danielsson tog upp helan går med sin djupa bas och snart stod glädjer högt i tak. Leif såg på alla ansiktena, som tinade upp och förvandlades av spriten. Lite naturligare blev de onekligen. Men kinderna blev småningom allt rödare och ögonen allt simmigare. Vackert var det inte.

Han höll sitt löfte och sa bara något, om han blev tillfrågad. Och han formulerade sina svar med försiktighet och omtanke. Han skulle inte skämma ut sina stackars föräldrar den här gången. En gång hade han begått en förfärlig blunder. Han hade berättat, att hans pappa under ett par år haft jobb som vanlig arbetare. Det var för länge sen, då Leif var helt liten. Pappa hade mist sin plats under depressionen och varken haft råd eller lust att gå sysslolös medan han sökte något nytt. I samma veva hade mamma varit sjuk och de hade inte haft någon ordentlig hjälp och Leif mindes, hur pappa fått ta itu med hushållsarbete och barnavård när han kom hem trött om kvällarna; ändå hade han varit fullkomligt rörande tålig. När Leif någon gång var riktigt förbittrad på sin pappa, försökte han alltid dra sig till minnes den där tiden. Det var rena rama skrytet med pappa att han berättat om den. Men mamma hade blivit alldeles ifrån sig och pappa hade också varit mycket missnöjd. Skäms pappa för det då? hade Leif frågat efteråt. Nej, det gör jag naturligtvis inte, sa pappa, men det är onödigt att alla ska prata om det. För hans del var det väl främst en fråga om yrkesprestige — han ville inte folk skulle veta att han

varit arbetslös. Men för mamma gällde det något annat och mer. Hon hade betraktat den där perioden som en ohygglig social degradering. Mamma trodde inte att arbetare var riktiga människor. För några år sen hade det byggts nya arbetarbostäder i omedelbart grannskap av tjänstemannavillorna. Leif mindes, hur mamma och de andra fruarna hade beskärmat sig. Det är ju alldeles utmärkt att de får rymliga och hygieniska bostäder, men att vi ska få dem så där tätt inpå oss . . .

Liknande yttranden skulle säkert fällas även i kväll, de utblev sällan. Men han hade lovat att hålla mun!

Han teg också, när de kom in på politiken. Han åhörde tålmodigt ingenjör Danielssons harang om "asiatiskt själsliv", vad det nu var för något, och i detsamma fick han en känsla av att någon iakttog honom. Han såg upp och mötte fru Danielssons blick. Han tyckte, att hon kvävde ett snabbt, ironiskt litet leende. Riktigt säker var han inte; nu lyssnade hon igen på sitt spänt artiga sätt och hennes ansikte var trött och likgiltigt. Men han tittade noga på henne för första gången. Rent fysionomiskt kunde man säga att hon var färglös: hennes askblonda hår verkade nästan grått, hennes ögon var blekt ljusblå och hennes hud tycktes sakna minsta spår av rött. Men var hon färglös för det? Han upptäckte, att hon inte var det. Hon hade ett brett, kraftfullt skulpterat ansikte med en stor, sensibel behärskad mun. Leif erinrade sig vad han hört berättas om henne. Hon hade gift sig vid nitton års ålder med sin fars bästa vän och sen i rask följd fått det ena barnet efter det andra. För några år sen hade hon blivit kär i en jämnårig man och velat skiljas. Ingenjör Danielsson hade förklarat: gör som du vill, men i så fall behåller jag barnen och du får aldrig se dem mer. Tanterna som diskuterat fallet, hade gett uttryck åt ett visst beskäftigt medlidande med henne men ändå stått helt på ingenjör Danielssons samhällsbevarande sida.

Nu dryftade man litteratur. Någon i sällskapet hävdade, att hela den moderna litteraturen var dekadent. Lilla Sonja framhöll Trygve Gulbrandsen som ett lysande undantag. En herre deklarerade, att det enda man kunde läsa var klassikerna. Leif tänkte på den diminutiva bokhyllan ute i förmaket. Den rymde åtskillig teknisk facklitteratur, några klassiker i eleganta, halvfranska band och ett flertal detektivromaner. Klassikerna hade ingen i hemmet läst utom Leif. Han såg åter på fru Danielsson. Nu mötte hon alldeles öppet hans blick och det fanns inget tveivel om att hon log. Hans hjärta började dunka hårt och han kom underfund med att hon egentligen var vacker.

Sen man stigit upp från bordet, närmade han sig henne försiktigt. Han ämnade prata med henne om böcker och undrade, vilken författare han skulle börja med. Han ville gärna visa sig lite på styva linan och välja något exklusivt. Faulkner? Det var kanske ändå inte värt; han hade själv rätt svårt att förstå Faulkner. Han beslöt sig för Virginia Woolf.

Jo, fru Danielsson hade läst Virginia Woolf. Hon tyckte bäst om "The Waves", sa hon. De kom in i ett utförligt samtal. Hon talade med honom som med en jämnårig, utan minst skynt av överlägsenhet. Han märkte, hur något liksom löste sig i hennes ansikte: både det spända och det likgiltiga kom bort, hennes ansikte blev levande och varmt och själva blekheten tycktes lysa. Han kände, att han älskade henne. En gång märkte han, att hans mamma betraktade dem med en något orolig blick, men han glömde det genast igen. Han glömde allting omkring sig. Han och fru Danielsson vor ensamma på en liten ö och han älskade henne.

Deras samtal avbröts inte förrän Sonja Vilén skulle uppträda. Hon kvittrade emot en stund och så reste hon sig upp med ålsklig blygsamhet. Hon föredrog att sjunga den här gången, sa

hon och sjöng "När skönheten kom till byn". Hon lyckades fördräva den fullständigt. Hon rullade med ögonen medan hon drillade och man märkte tydligt, hur hon identifierade sig själv med den misshandlade skönheten. Leif vände huvudet åt fru Danielssons håll. Hon blundade till hälften. Han märkte, att hon inte fann något elakt nöje åt lilla Sonja, hon såg bara plågad och liksom skamsen ut. Och runt omkring satt sällskapet tyst och högtidligt; de var alla djupt rörda och fullkomligt okunniga om att de själva var folket i byn. Ja, de anade inte ens att skönheten fanns mitt ibland dem. I deras ögon var hon bara en färglös, obetydlig fru Danielsson.

Efteråt lyckades Leifs mamma lotsa in henne i en skock damer. Det hade nu druckits åtskilligt och sällskapet började dela upp sig i herr- och damsida. Herrarna berättade historier: mestadels anekdoter från sina studentår. Det var ingen ände på de tokroliga upptåg de varit med om. De gav upp rungande skratt och slog sig på knäna. Leif satt med ostentativt allvarligt ansikte. Han tyckte alltihop var fruktansvärt barnsligt. Damerna ägnade sig åt hemfrågor och lyssnade bara då och då med ett slags förstrött överseende till sina uppslupna män.

Men då ingenjör Danielsson satte i gång med att berätta, blev det med ens alldeles tyst. Kanske därför att hans röst var så kraftig, att den fyllde hela rummet; kanske därför att han verkligen kunde berätta. Det var en hel novell han drog: en mustig och rätt frivol historia om en mjölkdeja. Herrarna log brett; damerna verkade på en gång chockerade och kittlade. Fru Danielssons uttryck var otydligt, hon såg bara artigt lyssnande ut. Leif tyckte historien var saftig men ganska rå.

Då ingenjör Danielsson slutat, vände sig en av damerna till hans hustru och utbrast: — Märta lilla, blev du inte svart-sjuk nu?

Ingenjör Danielsson skrattade bullersamt.

— På den tiden var lilla Märta ännu inte född! ropade han. Fru Danielsson såg på honom och ett tag var hennes ögon alldeles mörka av hat. Sen sa hon långsamt: — Nej, det har du rätt i. På den tiden var jag ännu inte född. — Med en häftig obehärskad rörelse öppnade hon sin väska och tog fram en cigarrett.

Leif sprang upp. Han märkte några undrande blickar, då han gick tvärsigenom det stora rummet. Blodet susade i hans öron. Hans händer darrade, då han repade eld på stickan. Han stod där framför henne som för att ge henne eld, men i själva verket stod han där för att skydda hennes nakna ansikte för de andra. Hennes fingrar snuddade vid hans. Hon såg upp på honom med en hastig blick, som han inte riktigt kunde tyda. — Tack, sa hon. Och sen rörde sig hennes läppar, som om de viskat något. Men han kunde inte uppfatta några ord och det var kanske inte heller meningen att han skulle det. Han återvände till sin plats och hans inre värkte av vanmäktig kärlek.

VITA

Läkerol

(Bröst-Bonbons)

innehålla samma välgörande eteriska oljor som de världsberömda mörka Läkerol-Tabletterna.

Vita askar à 35 öre oms. o. varusk. inb.

INTERIÖR

Sjukhuset ligger mitt i storstaden och det begränsas av livligt trafikerade gator, där det dånar och brusar och sjuder av liv. Men sjukhuset är en värld för sig, en stilla värld med återhämtning, vila och meditationer. Det sjudande livet utanför grindarna förnimmes här på salen som ett stilla brus från ett fjärran avlägset vattenfall.

Vi är fjorton man på salen, alla med olika slags sjukdomar, olika samhällsställning och olika sätt att se på tingen. Trots detta bildar vi en homogen enhet.

Det händer inte så allra värst mycket på salen. Tillfrisknandet går jämnt och lugnt och det finns egentligen ingen, som det är någon allvarigare fara med. Intresset koncentrerar sig kring matordningen och sovtimmarna, och det är väl som det skall vara på ett sjukhus.

Men en dag kommer man in med en ny patient. Det är en liten blek pojke i tioårsåldern. Vi, som alla är vuxna män, vet egentligen inte, hur vi ska ta emot vår nya kamrat. Gubben Törn längst bort i salen för som vanligt ordet.

— Nu gubbar, måste vi försöka föra ett hyvsat språk, så att inte pojken lär sig en massa fula ord här.

Det anses avgjort och klart. Gubben Törn själv är tydligen ovan vid att lägga band på sig, och alldeles utan att han själv vet om det, kommer en mustighet utdroppande mellan hans läppar.

Men vad ska vi förströ pojken med?

Bekymren är onödiga, ty det dröjer inte länge, förrän han plockat fram sina leksaker. Vi tittar intresserat på och förvånar

oss över, att han har en så gudomlig förmåga att roa sig själv

Och så kommer syster in med en ny leksak. Det är en låda i vilken ligger ett otal småbitar av järn. Det är runda bitar, som ser ut som hjul, och det är fyrkantiga bitar och långsmala bitar.

— Åhå, du har fått en mekanolåda, säger hjärtfelet, som ligger i sängen närmast pojken.

Ja, det är det. Med litet fantasi kan man bygga nästan vad som helst med de små bitarna — bilar, lastkranar och hus. Magsåret, som i det civila är byggnadsarbetare, hasar sig fram till pojken säng.

— Så här ska du göra, säger magsåret och instruerar pojken.

Han skruvar ihop bitarna och har på en liten stund byggt upp en kyrka med torn och allting.

Nu samlas allesammans kring pojken säng. Luftrörskatarren visar hur man konstruerar en lastbil och han med ögat som han kallas, är expert på att bygga broar.

Nu har salen fått någonting att intressera sig för. Jag kan inte komma ur min säng, annars skulle väl jag också ha varit med och lekt. Ty det ser intressant och roligt ut.

De fullvuxna männen har hastigt och lustigt blivit som barn igen. De diskuterar på fullt allvar konstruktionsfinesser, de föreslår vissa detaljändringar och de kommer ihop sig om någon obetydlighet.

Männen är som stora, naiva barn.

(Forts. å sid. 25)

Hans svans viftar ännu i mitt hjärta

"Hans svans viftar ännu i mitt hjärta."

Någonstans, jag minns inte var, har jag läst denna minnesruna över en hund. Om någon "jycke" skall få rumstera om mina hjärtekamrar, nu och allt framgent, så är det Jim av Pampen, den lilla pigga taxen med det sprakande temperamentet och den sega livsviljan.

"Svarte Jim" kallades han av traktens alla ungar och han var snart ökad från Spelmansgatans knaggliga kullerstenar till fältet och de stora skogarna utanför staden. Är det någon som händelsevis minns honom? Den blanksvarta hårremmen låg krusig och tät över ryggen, de pepparbruna ögonen gnistade av livslust, pannan var hög och kullrig — därinnaför välvde sig tyvärr mest fula busstreck! — och han hade breda, snedställda grävartassar, vilka gjorde honom som klippt och skuren till gryttax. Men eftersom husse inte var jägare fick Jim aldrig tillfredsställa sin nedärvda jaktinstinkt i ett rävgryts slingriga gångar.

Och är det någon som hört hans matte hojta: Ji-i-m! så ekot sjöng i Lisashöjds bergsknallar? En tax är ingen riktig tax om han lyder, säjs det. Följaktligen brydde han sig inte mer om mina förtvivlade lockrop än om en visslande stare i ekbakken. Nej, han var sig själv, han var okuvad; han var herreman ända ut i den elegant böjda, darrande svanstippen.

Så småningom lärde sig Jim förstå människornas namn både på läckra men sällsynta köttben och husses sköna björnskinnsfäll; ja, även på många av de djur, vars vittring eggande steg upp ur mark och äng. Kisse, kurre, vovve . . . Han ömsom skällde med ljusa gläfs eller hotfull bas, tittade i trädkronorna eller ut över fälten. Och sa jag: proa! viftade

han på svansen och tjöt med ett ljud som var en korsning mellan en svordom och ett skratt. Ty Jim råkade en gång i full panik trilla ner från sin favoritplats på fönsterbordet, när mjölkskjutsens Brunte, för att tukta den ovetlige krabaten, körde in sitt stora huvud genom rutan så att glasskärvorna yrde... Med ett ord: Jim visade tydligt att han begrep mitt språk.

Och medan vi resonerade om det som hände och skedde omkring oss, såg han på mig med ett uttryck i sina pepparbruna ögon som kom mig att tvivla på mitt eget släktes överlägsenhet över andra varelser på vår jord.

Med Jims ohämmade livsglädje var det ganska förklarligt om han under sina värsta slyngelår titt och tätt gick över gränsen för det tillåtna. På den fina stamtavla som hängde ovanför hans korg stod en massa förnäma namn att läsa: Königshufer, von Pap, Görtsendorf... Men lät man pekfingeret följa stamträdets krokiga grenar stannade det tvärt på farfars far som burit det klingande namnet: Busen av Vårgärdet. -- Aha! tänkte man. Där har vi det! Det är hans anda som går igen i Jim. Det är från Busen han ärvt en jaktlystnad som saknar alla gränser och all självkritik. — Motståndarens storlek avskräckte honom inte det bittersta, han jagade allt som flaxade och sprang från trumpetande fasaner till fredligt betande kor. Lite försiktigare blev han kanske i sitt umgänge med kossor sedan han vid en batalj fick en stjärnsmäll mellan ögonen — en smäll som flädde undan skinnet ända in på benet och kom honom att se ut som ett övermoget plommon i synen. Men för övrigt visade han ingen som helst hänsyn.

Hur ofta fick jag inte trycka några silverdalar i valkiga nävar som balsam på såret efter en saligen död hönskrake! Det är inte alltid säkert att han tog livet av dem. Ibland nöjde han sig med att plocka dem — omsorgsfullt och metodiskt utan att hoppa över ett enda litet dun. När man kom, kikade han kanske fram bakom husknuten med en krans av blodiga hönsfjädrar fläktande för vinden i det styva getabockskägget. Glatt viftande på svansen rusade han sedan tillbaka till hönan, som stod med huvudet nerkört i en nässelhög och den nakna stjärten i vädret som en brandfackla. Med sina kraftiga tassar slog han omkull henne och fortsatte så sitt avbrutna plockningsarbete... En köksmästare hade inte kunnat göra det skickligare.

Men vad var alla andra varelser i Vår Herres hage mot kattor! Dessa fräsande, spottande små odjur förblev Jims stora lidelse och inga aldrig så svidande minnesbetor av dolkvassa klor kunde någonsin svalka hans jägarblod då han fått vittring av katt. Mina kännetecken på gårdarna runt omkring berodde inte på deras mänskliga ägare utan det var: I den stugan har de två kattor... och uppe vid den gamla kvarnen finns det katt — den brukar sätta sig till motvärn!... och där finns en... och där... och där! — På mina fem fingrar visste jag var varenda katt i hela bygden bodde.

Vi kom åkande på cykel, Jim och jag. Jim satt i en låda, på vars långsidor det stod textat: AB Vin & Spritcentralen. I lugn och ro lät han blicken svepa över åkrarnas rutiga lapp-täckan, blänkande vattendrag och röda bondstugor, likgiltig för begabbelse och mötande karlars flinande: "Körs-i-je! V-i-n å s-p-r-i-t..." tills han fick syn på en katt. Om också cykeln rullade i full fart kastade han sig med dödsförakt rätt ut i luften, blev liggande som bedövad i den dammpudrade dikeskanten för att sekunden efter fara upp som ett jehu: Tusan också! Nu fick kisse försprång! och blixtnabbt största iväg gårderna...

Omförfärat plumsade han i vattenfyllda diken, kröp genom smala prång, gav sig utan tvekan genom den öppna dörren rakt in i bondstugans kök — om bara spåret ledde honom dit.

De hetaste kattstriderna utkämpades på öppna fältet, där kisse blev överrumplad och tvingades hålla stånd. Så här ungefär brukade det gå till...

Det är en höstdag. Ute på den våta leråkeren smyger en katt på jakt efter sorkar. Molnen hänger regntunga över Fågelsjön och på andra stranden skymtar granarnas vassa spiror genom ett mjölkvitt dis. Jim springer snokande runt i ekbacken, där en flock kråkor för ett herrans oväsen kring en stackars ugglas. Just som jag böjer mig ned för att koppla honom börjar han ivrigt se sig omkring. Den sluge rackaren har lärt sig att det nästan alltid är något roligt i faggorna, när matte låter honom mista friheten. Så där ja!... Nu fick han syn på katten! Jag försöker gripa honom, snubblar, ramlar framstupa och famnar istället en mossig säpahal gammal stubbe... Sjutton också!... Jim sätter iväg och kravlar sig tjutande av jaktiver uppför den tvärbranta dikesvallen. Som en höstlig jaktfanfar smattrar hans ylande skall ut över fälten.

Så fort jag orkar med mina stackars två ben rusar jag efter, men jag har inte ens kommit halvvägs förrän hund och katt ryker ihop. De spottar, fräser, gnäller, skäller. De valsar om i en ringdans som är dask och däng och stick och klös och riv. Ji-i-m! gaster jag och i-i-m! svarar ekot från sjöboden. Ibland sliter sig katten loss. Med ett entonigt morrande snurrar den runt på sin bakdel och delar ut svidande örfilar. Det

hörs minsann när de träffar. Jims segervissa skall flänger över i ett ömkligt tjut. Men bara en kort sekund. Envist brakar det hetsiga skallet löst på nytt och kisse spottar ut sitt förakt med bakåtstrukna öron.

Just som jag hinner fram tar katten ett spång och försvinner in under en dikesbro. Räddad! tänker den väl, där den sitter i det fuktdrypande mörkret. Men hej! vad den bedrar sig. Lervattnet sprutar upp i kaskader, när Jim kommer sättande efter. Jaktlåten klingar igen genom den dimgrå höstluften.

Nej nu... Nu ska här lydas! Jag kliver ned och ställer mig med ett ben på var sida om det våta diket, kravlar upp ärmarna och tar ett stadigt tag i en viftande svanstump, som sticker fram under bron. Jag halar och drar... hej å hå!... och till sist har jag den motspänstige hunden utanför det trånga brohålet. Katten studsar upp ur diket och susar fram över fältet bort mot landsvägen. Ett avgrundsvrål skär genom dimman... Jim tjuiter som en mistlur, men jag har ett fast grepp i hans nackskinn och det tänker jag inte släppa i första taget.

Inte förrän katten för länge sedan försvunnit går vi efter nedåt de röda stugorna utmed landsvägen. Jim är kopplad ett av de mest förnedrande straff denne frihetsälskande herre känner. Väl nere på vägen ruskar han på sig och stirrar spänt in i trädgårdarnas syrenhäckar. Jag tittar strängt på honom — och han tittar tillbaka med oförskämt pigga, oberörda ögon. Och nu kan jag inte låta bli — jag måste skratta. Bland utblommade tjärblomster och höstsibblans kvarglömda solstänk tronar Jim av Pampen, en landsvägens riddare, en sorgglustig skepnad i höstens bleka dimljus. Han är inte längre elegant svartkrusig och blank i pälsen... Med ett tovtigt brunrött pansar av stelnad lera och smutsigt dikesvatten, där varje spretar dit det behagar, med de sönderrivna öronen hängande i blodiga fransar och nosen strimmad av röda blodpärlor, är han mest av allt lik ett sagans odjur från Hultaskogens risiga snår.

Nästa katt! säger hans uppsyn.

Jag suckar... Oförbätterlige Jim. Du store kattjägare Jim! Men det var inte bara kattorna som fruktade honom. Stadens hundherrar mötte honom förr, eller senare i något gathörn och gud nåde dem! i synnerhet om de råkade ha schäferblod eller vara svarta i skinnet som han själv — fattas bara att man inte ska få vara ensam om den favören! — och de flesta gick helst ur vägen för honom. På äkta taxmanér lät han hela byket veta att "i den här hålan är det jag, Jim av Pampen, som är herre och därmed basta".

En promenad med en sådan eldfängd krutdurk blev alltid något av ett äventyr. Morsk och självmedveten trippade han fram över kullerstenarna, alltid mitt i gatan eller på motsatt trottoir som sin matte, lyfte benet vid varje lyktstolpe, snusade nyfiken ned i alla källargluggar, ständigt på spaning efter något att slåss med, någonting att pröva sina krafter på.

Inte alla hundmöten avlöpte lyckligt. Ibland fick Jim "betalt för gammal ost". Två små spinkiga dvärgpincher, som brukade springa långa vägar, när de mötte honom var för sig, dök en vacker dag upp båda på en gång — och då var det färdigt. Månaders hopsparade hat och hämndlystnad fick äntligen sitt utlopp. Från var sitt håll störtar de sig över honom, innan han hinner sätta sig till motvärn. En hugger tag i örat, de andre suger sig med ett stadigt bett fast i manken — och där står den gode Jim och kan inte annat. Han ömsom vrålar

av smärta, ömsom vräker ur sig ovet, men hundarna har ingen tanke på att ge sig. Nu har de för första gången sin chans. Jim är maktlös i sin ilska. Då jag till sist befriade honom hade den ene pinchern som segertrofé käften full av Jim-hår. Det kändes nog i Jims svarta själ att få ta emot stryk av två sådana småhundar som han annars djupt föraktade. Hela hemvägen muttrade han upprörd för sig själv och gång på gång vände han sig om och blängde förargad uppåt gatan.

Det fanns också en annan sida hos Jim, där hans temperament slog gnistor och det var i hanshängivna dyrkan av det täcka könet. När han kom i friaretagen blev han rävaslug i sina försök att lura sig från matte. — "Man kan ju låtsas att man luktar i rännstenen... man kan titta efter "korrar"... och på samma gång kikar man med ett öga efter matte... Nu ser hon bestämt inte! Ett, tu, tre! Iväg bara!" — Och så källade Jim sin kos och rundade i rykande fart första bästa gathörn.

Väl utanför den tillbeddas farstu slog han i uthållighet varenda rival på flera mils omkrets ur brädet. Han kom först — och gick sist. Ibland kom han hem linkande på tre ben — ofta kom han inte alls. Då hände det att det knackade så försynt och blygt på köksdörren, och när man öppnade stod där kanske en halvvuxen jäntunge med nyfiket storögda småsyskon hängande i kjolarna.

"Eran hunn sitter på våran gård!" sa hon och neg.

Då man en stund efteråt hämtade honom blev han alltid glad och följde gärna med. Det var som om han tröttnat och ville gå, men skämdes att ge upp frivilligt. Aldrig glömmar jag en kall, blåvit vinterdag, då jag efter mycket sökande fann den envise friaren på en gård vid Tullportsgatan. Han hörde mina knarrande steg i snön, vände på huvudet och tittade överraskad på mig. Hans svarta päls var vitpudrad av rimfrost. Så ville han resa på sig. En gång... två gånger försökte han. Men först vid tredje försöket fick han bakkdelen med sig. "Svarte Jim" hade frusit fast. I den hårda iskorpan visade en liten grop var han hållit sin timplånga vakttjänst hos guden Amor.

Många minnen drar förbi i en brokig rad... Till sist förde mig alltid dit, där jag mest saknar min fyrbente kamrat — jag hamnar i storskogen. Det var där han hörde hemma mer än någon annanstans. Det fanns alltid något av vild mark kring hans lilla morska hundperson, någonting som gjorde honom till föreningslänken mellan mig och Pans hemlighetsfulla skogsrike.

Någon gång vilade vi ut i en glänta långt inne i Hultaskogen, där vindsus och fågelkvitter sövande porlade från gran till fur. Jim kom fram och slickade mig på handen, men strax efter gick han sin vana trogen och satte sig ett stenkast längre bort. Den slarven ville känna sig fri och oberoende även därute i markerna.

På dessa strövtåg långt borta från småstadsgator och människor hände det också att vi mötte skogens vildnad. Nattskärren lyfte vid en stilla tjärn, en hare skuttade skräm över vägen; vi följde älgens färskaste spårstämplar och lyssnade till spovens ödsliga skri från myrmarken...

En gång såg vi räven. Rödgnistrande i pälsen låg han och sov i den blakande julihettan. Jim gläfsar... I en blink är Mickel på benen; ögonen blänker till i det smala spetsiga huvudet, innan han försvinner som en eldstrimma bland enrisbuskarna. Jim dyker efter. Hej vad det går!... Det rasslar i det torra riset... Sedan blir allt tyst. Jag suckar och slår mig ned på en sten. Håå jaja! Vilken taxägare har inte upplevt samma situation? Man grips av stilla resignation och väntar tåligt att hans nåd skall behaga infinna sig. Och vänta får man... Insekterna surrar, tjärblomstren blossar, minuterna går... Just som jag är färdig att ilska till på allvar kommer Jim tillbaka. Han är jordig kring nosen, tungan hänger ut ur munnen. Men han springer med lätta, spänstiga steg och svansen darrar av livslust och spänning... Vreden dunstar bort som en röksky i sommarvinden.

— — —

Det är nu något år sedan han slutade sina dagar efter en lång levnad, så lycklig och fri som den kan vara för en hund inom en småstads hank och stör. Jag saknar honom mycket fast han egentligen var en riktig rackare. Ser jag en katt smyga i stubbåkern tänker jag alltid på honom — då hör jag på nytt hans hetsiga jaktskall ljuda över fälten. Och när en flock morkullor med knorrande vingslag far fram genom den dimblå kvällsluften hugger det till i mig ibland — genom skymningsdiset tycker jag mig se Jim stå där med spetsade öron och vädra upp mot den mörknande himlen.

Inte ens strävhariga taxtiken Raggi, som på korta, krumma rasben följer mig genom skog och ängsmark, kan helt fördriva tomhetskänslan efter alla hönsgårdars och kattors skräck — Busens av Vårgärdet sonsons son.

Margit Geijer-Råberg.

Interiör... (Forts. fr. sid. 22)

Diskussionens vågor går höga, och översköterskan måste glänta på dörren och se efter, vad hennes patienter har för sig. När hon ser gubbarnas iver, skakar hon på huvudet och ler godmodigt.

— Hör nu pojkar, säger hon. Den där leksaken är egentligen inte till för er. Det är ju vår lille nykomling, som ska ha den.

— Visst tusan, säger gubben Törn. Det hade vi nästan glömt bort.

Och pojken — vad säger han? Inte ett ord. Han kan ingen-

ting säga, ty han sover nämligen. Han har tröttnat på att se på, hur de stora farbröderna leker.

Tyst och försiktigt samlar gubbarna ihop leksaksbitarna och lägger tillbaka dem i lådan.

Och så kryper var och en ner i sin säng igen. Snart sover hela salen. Det råder den djupaste frid här inne.

Men utanför sjukhusets murar råder ett sjudande liv. Spåravnar skramlar, tunga lastbilar dånar, människor jagar och jäktar, hatar och älskar, gråter och skrattar. Hit in i sjuksalen når knappast ljudet från det brusande livet. Lyssnar man riktigt noga, kanske det hörs som brusnet från ett fjärran avlägset vattenfall...

Thomas.

När Strindberg... (Forts fr. sid. 13)

brandtsonen, vår bästa man, antesignanen, som föll framför linjen."

Det är här ett ord, som tarvar förklaring. Antesignani voro i den romerska hären de soldater, som ställdes i främsta linjen för att bevaka fälttecknen. Endast de tappreste fingo detta ärofulla uppdrag.

Varför Strindberg kallar Ernst Josephson Rembrandtsonen ligger i öppen dag. Men varför kallar han honom "Syrach"? Jo, Ville Vallgren och flera pariskonstnärer berättar, att liksom Carl Larsson var själen i Grez, var Ernst Josephson det på vinkrogen "Jesu Syrach". Den hade Ernst Josephson upp-täckt och där hade han stiftat "Jesu Syrachs klubb", vars ledare han var. Han hade även haft glädjen att räkna sina högt beundrande vänner Fritz Thaulow och August Strindberg som medlemmar i klubben. "Hör ni gossar, glöm inte att vi alla ska träffas på Jesu Syrach —", brukade Ernst Josephson säga till avsked, och så nämnde han dag och klockslag.

Ernst Josephson satt emellertid vid ett bord nere bland publiken i Berns salonger samma kväll, som konstnärerna firade Thaulow uppe i Götiska rummen.

August Strindberg får själv berätta:

"Nu inträdde Lundell (kyrkmålare Ludvig Frid, som vid denna tidpunkt var uppe i Stockholm i professorsförhoppningar) på balkongen förande en akademisk artistfru, som förirrat sig till det rysliga sällskapet.

På musikestraden därnere sjöng just nu en italiensk sångare ett glansnummer som elektriserade; och under festruset föll det frun in att kasta en ros åt sångaren. Men avståndet var för stort; blomman sänkte sig som en meteor och stannade i västen på en herre vid ett marmorbord."

Direktionen för Berns salonger annonserade mycket riktigt vid detta tillfälle ett uppträdande av den italienske operasångaren Signor Vincenzo de Pasqualis. (Det var för övrigt denna annons, som ledde artikelförfattaren in på rätt spår.)

Strindberg fortsätter:

"Den ensamme gästen rullade just en cigarrett då rosen föll i hans famn; han stannade i gesten, tog rosen och tittade uppåt läktaren.

— Det är Syrach! utropade Sellén, och alla på balkongen nickade åt enslingen, som bar en röd fez på huvudet och var något bizarr i sin klädsel."

Konstnärsfesten ägde, som vi veta, rum i mars 1892. Det var på sommaren 1888, som sinnessjukdomen för alltid bröt ner Ernst Josephson. Efter en hospitalsvistelse i Uppsala vistades han under hela nittio-talet i Stockholm. Birger Mörner skildrar honom just under den tid, varom det här är fråga. Han uppehåller sig också vid konstnäreus gendomliga klädsel.

Och Strindberg fortsätter:

"Men Syrach syntes inte känna igen någon enda av sina gamla vänner, utan satte rosen i knapphållet, fortsättande med cigarrettrullningen.

— Han känner icke igen oss! utbrast Sellén. Ska jag gå ner och hämta honom?"

— Då går jag min väg, sade frun kort, och jag beklagar min ros, som kom på en så smutsig rock.

— Ja, gå du Augusta, avbröt doktor Borg, som kommit till städes; det är ingen som har bjudit dig hit, för resten.

— Hör nu Borg, inföll Lundell...

— Håll du mun, avklippte doktorn, den som sitter där nere utslocknad, skulle varit förste man häruppe i kväll om inte du och vederlikar blandat giftbägaren åt honom; och du är inte värd att bli spottad i synen av honom en gång nej, för ni tog äran, brödet och självkänslan av honom, den gången du vet!

Därpå vänd till Sellén:

— Låt Syrach sitta i sin drömda värld; där har han det bättre än vi anar, och han känner för övrigt icke igen oss.

Lage Lang kom till; när han fick se sin gamle vän blev han ursinnig och ville utbringa ett leve och ett hurra för vår störste målare, men detta avstyrdes lyckligtvis, ty dels skulle polisen ha tillkallats, dels fanns ingen i salongen som kände målaren, om icke möjligen som en fjoskig och förfärlig människa, vilken gjort sig bemärkt på gatorna med sina röda fez och sina besynnerliga åtbörder.

Syrach fick sitta, han satt nu med blickarna lyftade över folksamlingen, liksom han icke såg dem, utan skådande fjärran uppåt umgicks med sina drömbilder dem han icke kunde visa andra.

Det blev förstämning i Götiska rummen, och det drog ihop till åskväder. Men innan det bröt ut, hade professorerna avlägsnat sig.

Molnet låg kvar; glädjen att kunna blåsa viktoria grumlades vid räknandet av döde och sårade; och Syrach var inte ensam bland de falne.

Slutligen tystnade musiken ute i salongen; det blev midnatt, och den stora salen låg öde insvept i en blå sky av tobaksrök. På det lilla marmorbordet, där Syrach suttit, syntes en blodröd fläck. Det var rosen, i vilken den överkänslige mannen vädrat fienden, och som han låtit ligga."

I "Götiska rummens" fortsättning skymtar Ernst Josephson endast i förbigående för några av bokens personer under en promenad på Djurgårdsslätten:

"Men när de passerade ett tält, fingo de se en man i röd fez stående på ett bord och hålla tal för franska båtsmän

Det var Syrach, målaren, som delvis återfått förståndet och nu trodde sig vara i Brest, där han tillbragt sin sista sommar (underförstått i Frankrike)."

Även detta är i överensstämmelse med verkligheten.

Ernst Josephson har för övrigt figurerat i Strindbergs diktning både före och efter "Götiska rummen". För Strindberg var Ernst Josephson. "Näckens" och de många mästerliga kamratporträttens skapare, vad författaren tolkat i "Götiska rummens" karaktäristik: "Rembrandtsonen, vår bästa man, antesignanen, som föll framför linjen."

Utförligast har August Strindberg skildrat honom i ett prosastycke från 1880-talet, kallat "De stora", och i ett brev till förläggaren avslöjat, att han åsyftat Ernst Josephson. "De stora" var författarens första försök att teckna en övermänniska. August Strindberg och Ernst Josephson höra en gång för alla till de stora.

När de ArmfELTSka karolinerna på själva nyårsdagen 1719 började sin ödesdigra och i mer än en bemärkelse mörkeromhöljda dödsmarsch över de norsk-jämtländska gränspfällen, åtföljdes de av en liten trumslagarpojke, Jon Jakobsson från Ljusdal i Hälsingland. Han var trumpetare och trumslagare vid Jämtlänningarnas första bataljon. Han var en rosenkindad yngling på femton år med lingult hår och blå ögon, finurlig och tilltagsen och med en otrolig förmåga att hitta även i den svåraste och mest okända terräng, fjärran från alla människovägar. På marschen över fjällen in i Norge hade han i dessa stycken visat sådana prov, att det var om honom bataljonens chef en gång fällde yttrandet: "En märkvärdig en, den där lille blåsåren! Han har ju fullständigt drev, som en hund!"

När hans förband i nyårsdagens gryningstimma bröt upp från Tydalen, marscherade lille Jon länge i täten av kolonnen uppför fjället. Han var på de verkliga karolinernas vis klädd i en blå uniformskappa och en trekantig hatt med hög plym såsom tecken på sin särskilda värdighet. Han slog sin trumma, så att virvlarna ekade mellan gråbergen i den frostkalla, solbleka och dödsstilla förmiddagstimman. Hela första dagen gick det bra, och lille Jon, liksom många av karlarna i ledet, kände sig riktigt upprymd vid tanken på att kanske om blott några veckor vara hemma. Ty detta var i den stora krigströtthetens år, och inte blott landets fredliga och av alla pålagor svårt tryckta befolkning, utan även de värvade soldaterna längtade innerligt efter fred.

När bataljonen hunnit ett stycke uppför fjällsidan, fick Jon Trumslagare order att stanna efter och sluta sig till trossen längst ned i kön. Han fick åka på en trossfora, lastad med kött och havrekakor. Men frosten satte i framåt skymningstimman, ju högre uppåt fjällen man kom. Jon i sin inte särskilt varma uniform, med den tunna kappan, frös så att han hackade tänder.

Han föredrog att hoppa av och ansluta sig till kön av den marscherande bataljonen.

Uppe på själva fjället mötte det första varslet om vad som skulle komma. Där uppsteg på himmelen "ett stort, förfärligt och svart moln", som fältprästen antecknat i sin redogörelse för de ArmfELTSka karolinernas marsch över fasornas fjäll. Inom kort sjöng en väldig vinterstorm direkt ifrån polen fram över fjället, fyllande dess raviner och dalgångar med ett dån som av jordbävning. De huttrande krigsmännen i sina dåliga uniformer och trasiga skor funno sig på ett ögonblick omvirvlade av yrande snö, så tät, att de framförvarandes leder för dem som gingo bakom med ens upplöstes i skymtande dimfigurer obestämda skuggor eller vålnader.

Hären marscherade emellertid oförtrutet på, ty ännu voro krafterna inte uttömda, ehuru tåget uppåt det höga fjället i och för sig varit maktpåliggande nog. Disciplinen var sträng och sammanhållningen ännu god. Men ovädret ökade i styrka på samma gång som nattmörkret bröt in på allvar, och nu stod det klart för alla, från den högste till den lägste, att man här gick mot en fara av hittills okänt slag. Hela fjällvärlden sjöd och kokade som en jättegryta, underhållen icke av eld, utan av all urnattens samlade köld.

Marschen gick dock vidare, ty att slå läger här mitt på fjället, där ingenting fanns som kunde ge skydd och intet att tända ett värmande bål av, var ännu farligare än att fortsätta vandringen in i mörkret och den okända fjällvärlden. Några av de svagaste gävo upp, tumlade omkring i snön och blevo liggande. Ännu voro dock efterliggarna inte flera än att deras kamrater försökte ta hand om dem. Några av de svårast utmattade fingo åka på trossen, där de dock i regel efter blott en kort stund blevo ett värnlöst byte för den obarmhärtiga kölden.

På ett ställe där en hög fjällvägg gav skydd mot vinden direkt från norr gav bataljonschefen order om att göra halt och slå läger så gott sig göra lät. De halvt dödsfrusna soldaterna samlade sig intill fjällväggen i täta klungor, som sökte de värme och skydd hos varandra. Andra letade ljun under den hopande snön och gjorde en brasa, som de underhöllo med bösskolvar, rester av trossforor vars hästar stupat eller frusit ihjäl, och vad annat man kunde komma över. Det vart en fasornas natt i det vita, dånande mörkret.

Under allt detta hade trumslagaren Jon Jakopsson funnit en rämna i fjällväggen, som han gjorde till sitt nattläger. Frös gjorde han så att tänderna skallrade, men tröttheten tog ut sin rätt, och Jon hade inte förr lagt sig till ro mot den hårda stenen, innan han föll i en centnertung sömn, som varade ända till morgonen.

*

— Är trumslagare Jon Jakopsson här?

Jon hörde bataljonschefens bistert befallande röst genom vindtjuset och skyndade ut ur sin usla bivack, fast han kände sig dödsstel i alla lemmar av kölden och det hårda nattläget. Bataljonen hade ställt upp, och Jon letade sig fram till täten, där bataljonschefen satt huttrande på sin skälvande och utmärglade hästkrake. Jons stelfrusna arm formade sig otympligt till en honnör.

— Vet du åt vilket håll vi hava Handöls by?

— Ja, herr major, Handöl ligger så — Jon pekade i riktningen genom dalgången, som skyttade då vindyrans för ett ögonblick lättade något.

— Gott. Tror en sådan karl som du, den minste i hela hären, sig om att föra oss dit?

— Ja, herr bataljonschef.

— Nå, så sätt igång då! Med Gud nåde dig, din gynnare om du leder oss fel!

Detta sista lät ju mycket hotfullt, men Jon kände sin chef, och trots det svåra i deras belägenhet, undgick han inte att höra det mänskligt gemytliga tonfallet i majorens yttrande.

Och så fortsatte, medan övadret rasade med oförminskad häftighet, den förfärliga marschen, som så många krönikörer redan beskrivit, men som ändå aldrig blivit tillfyllestgörande skildrad och som aldrig skall komma att bli det. Lille Jon travade ständaktigt på med sin trumma och sin trumpet, tätt följd av bataljonschefen och hans stab till häst. Därefter kommo de bleka, bistra, av kölden skälvande infanterileden. Då och då blev en plats i ledet tom, en kamrat hade stupat, men ingen tog längre notis om honom. Alla kämpade för sina egna liv, bataljonschefen och kaptenerna liksom den gemene soldaten eller trosskusken. När man kom längre ned genom dalgången, där snön låg mashög, blev en infanteripluton kommenderad att sluta upp kring lille Jon för att bilda spårpatrull. Jon var nu ganska utmattad av plumsandet i den lösa snön. En kapten i staben satt av sin häst och lät honom rida ett stycke. Men snart behövde han gå igen, för köldens skull. Man hade nu hunnit högre upp i dalen, ja ut på ett slags fjällvidd, där snön låg mindre djup.

En stormvind kom med något av orkanens styrka dånande från norr. Den förde ett väldigt fång av snö från himmelen, och den virvlade upp all den snö, som redan fanns hopad på fjället. I detta resande, kokande och virvlande vita försvann allt för Jon Trumslagares snöpiskade och eldsvedda ögon. Han såg inte spårpatrullen, som han nyss haft framför sig, lika litet som ryttarna och de långa marschkolonnerna där bakom. I dessa ögonblick gällde det inte längre att komma raka vägen till Handöl, nu gällde det den omedelbara livsfaran.

Jon Trumslagare plumsade på, fullständigt i blindo. Men kölden var alltför sträng, nordanstormen alltför genomträngande för att han skulle kunna hålla sig varm blott genom att gå. Han började slå sin trumma, han piskade den som i förtvivlan och raseri. Tröttheten kom honom till sist att se rött, men han fortsatte att sträva framåt. Han forsatte att slå sin trumma i allt mer rasande takt. Vart han sist skulle komma bekymrade honom i denna stund föga. Här gällde det blott att hålla de domnande livskrafterna uppe så länge det var möjligt.

Snöyrans lättade åter för några ögonblick. Jon såg upp och förstod att skymningen höll på att bryta in. Framför sig skymtade han en hög bergstopp. Men vad var detta! Jon, den karske, orådde soldatgossen Jon, föll ihop av förfäran. Var det en andesyn — de omkomna karolinernas vålnader, som irrade omkring på fjället? Han såg uppe på bergstoppen i den för en stund glesnande snötjockan några högresta gestalter, karoliner med pamp och trekantig hatt. Det var som om deras framåtböjda, för livet kämpande skepnader räckte ända upp i skyn — den hastigt fallande skymningen.

I samma ögonblick snavade Jon och föll omkull, han föll och föll, med en alltmer hissnande fart bar det ned i avgrunden. Synen däruppifrån höjden följde honom ned i djupet. Så med ens störtade fjälltoppen, och de kämpande gestalterna försvunno i skyn, vandrade på Vintergatans bro, över alla isiggnistrande stjärnevärldar in i himlen.

*

Jon Trumslagare vaknade med ett slags egendomlig känsla av välbefinnande. Den väldiga nordanstormen tjöt alltjämt över fjället, den torra kornsnön rasslade och ven som förut. Jon klara, nu utvilade pojkhjärna fattade genast vad som hänt. Han hade tappat bort sin armé, eller armén hade övergivit honom. Han var nu alldeles ensam i fjällvärlden och urvädret. Men synen däruppe på berget? Ja, det var väl en spöksyn, vålnader sådana som mormor talat om, när han ännu var hemma i Ljusdal. De döda kunde inte skrämma en oförskräckt krigarpojke. Nej, här hotade andra och mera påtagliga farligheter. Nu var frågan att rädda livet, ty ännu var i alla fall han i livet. Han insåg klart, att han nu inte kunde göra något för att hjälpa sin här, det vill säga föra den till sitt mål. Om han över huvud taget hade utsikt att återfinna den, skulle han kanske inte finna någon av kamraterna vid liv. Han skulle i stället ta sitt parti och försöka sig på att vandra de kanske femton milen till sin fredsöförläggning på Frösön. Men på vägen dit, kanske blott någon mil från den plats där han nu befann sig, låg Ranjens falkfångarhydda. Där skulle han stanna och vänta ut övadret.

Jon hade varit förtänksam nog att lägga litet torrskaftning på botten av sin trumma. Sedan han styrkt sig med en del därav, startade han på nytt — i enlighet med naturbarnets säkra instinkt i riktning mot det mål han satt sig före.

Snöstormen, dödsstormen, sjöng och dånade omkring honom snön virvlade så tätt att det ibland var svårt att avgöra om det var natt eller dag. I fallet utför fjället hade Jon förlorat sin ena vante. Han hade förfrusit ett par av den handens fingrar, men han rev av ett stycke av byxan under stövelskaftet och använde den som vante. Han började åter slå sin trumma för att hålla kölden borta från kroppen. Han trummade alla takter han fått lära, från tupto och revelj till Jämtlänningarnas marsch. Han trummade dem om igen — eller också improviserade han nya takter. Inte för en minut vilade hans trumpinnar. Skogen vilda djur, som redan voro ute, vädrande ett rikt byte, flydde i förskräckelse bort genom fjällvidderna.

I kvällningen på sin första ensamma dag i fjället nådde Jon Trumslagare Ranjens falkfångarkoja. Den stod öde nu, men

där var skydd mot storm och snö och köld, och där fanns ved vid den enkla härden, redo att göra en värmande, en räddande brasa av. Jon Trumslagare, som aldrig lyckades föra sin bataljon och sitt regemente till Handöl, hade funnit sitt Ranjen.

*

Härtill är att omtala, hurusom andra plutonen av Brunflo kompani, sexton dödströtta, uthungrade och genomfrusna karoliner, på samma gång Jon Trumslagare tappade kontakten med sitt förband — eller skola vi säga, att förbandet tappade bort honom? — villade sig bort från sin kolonn och plötsligt fann sig försatt alldeles ensam på det öde fjället. Men det gjorde strängt taget detsamma. I denna belägenhet kunde inte längre den ene vara till någon hjälp för den andre. De sexton männen fortsatte att irra liksom på måfå. Ibland rastade de i skydd av någon fjällvägg eller dalsänka. Så fortsatte den hopplösa vandringen på nytt. Förr eller senare skulle de väl nödgas lägga sig till ro i den vita drivan för alltid, sluta fred med sin övermäktige fiende, gå in i vilan.

Då, vid starten efter en rastestund, nåddes deras öron av något som kom dem att stanna i stor undran.

De hörde det tydliga ljudet av en trumma.

Det var som en hälsning från livets land mitt i den isande dödsöknen, en uppmuntrande maning att inte ge tappt. Hade de åter ått kontakt med härens huvudstyrka? De lyssnade, förvånade och glada, och började gå i den riktning, varifrån trumvirvlarna hördes. Stundom ljödo de nästan öronbedövande nära, stundom var det som om stormen tagit dem i sitt väldiga famntag och fört dem långt, långt bort, dit intet mänskligt öra längre kunde förnimma dem. Av hären syntes inte ett spår, och inte heller av den okände trumslagaren. Då ljudet för en stund blev borta, kunde man då och då i fjärran, genom stormdånet och snörasslet, höra ett utdraget vargtjut.

Ju mer timmarna skredo, utan att de sexton soldaterna någon gång kunde få den mystiske trumslagaren i sikte, dess mer spöklikt och överkligt syntes dem det hela. Med ens lättade yrvädet, blott för några korta minuter. Det var i skymningen, och de sexton karolinerna, som redan vandrat i många timmar och vilkas livsförnödenheter för länge sen voro slut, upptäckte att de nu gingo uppe på ett högt bergskrön. Dit hade de från dalen tydligen blivit förda, utan att själva ha vetat om det, under det fåfänga irrandet efter den gåtfulla spöktrumman. I samma ögonblick tystnade den alldeles för att inte vidare höras av. Endast snöstormen gick med urnattsdån och urnattsve i fjällen.

De sexton männen togo skydd nedanför bergskrönet. Där fanns ljung och hela snår av förtvinade dvärgbuskar. Det räckte att göra en brasa av, en brasa som kunde underhållas hela natten.

Mot dagningen, då allt brännbart i omgivningen var förbrukat, startade de sexton männen sin tröstlösa vandring — mot vad mål? Det kunde knappt vara mer än ett: den vissa döden. Men de hade inte gått länge, förrän trolltrumman från i går började tona igen. Först ljöd den förbryllande nära, så kom den längre och längre bort, närmade sig igen och avlägsnade sig på nytt. Soldaterna marscherade tappert på, i förhoppning att någon gång få syn på sin okände ledsagare. Ehuru trumman ibland var närmare och ibland fjärrare, var den aldrig för ett ögonblick helt tyst. Till slut hade dess ljud så ingått i de dödströtta, halvt uppgivna människens medvetande, att det för dem blev ett med mörkret, med kölden, med stormen, med hela deras försäkrade belägenhet. Utan att ge upp följde de det besynnerliga irrljudet fram genom de ändlösa snövidderna, förbi stup och branter, genom dalar, över bergskrön.

Vid skymningen blev trumman tyst och hördes inte mer. Några av soldaterna tumlade handlöst ned i snön, nu förmådde de inte längre. Men de reste sig sakta upp igen vid det häpna utropet:

— Se! Se!

Där framme, på blott något hundratal alnars avstånd, lyste någonting — ett gnistrande, stort vargöga!

Vilka makter drevo väl sitt spel på dessa fasornas fjäll, i denne fasornas vinternatt! Vargögat därborta växte, från att först ha varit runt eller oformligt, tog det småningom form av en fyrkant, som lyste med ett varmt, inbjudande ljus. En mänsklig boning — fanns här ljus och skydd och människor? Även de mest dödströtta reste sig skyndsamt upp och ilade mot det inbjudande ljuset.

Där innanför den glimmande fyrkanten fann andra plutonen av Brunflo kompani den första bataljonens trumslagare, som genom alla fador lett dem hit, där det fanns skydd mot kölden, mot döden.

*

Två veckor senare återförenades andra plutonen med sitt förband, eller vad som fanns kvar därav, i Duved. Det fanns inte en av de sexton männen som inte förfrusit några fingrar, eller ett öra, eller näsan. Men de hade dock samtliga kommit ur detta fasornas äventyr med livet, och till och med alla lemmar någorlunda i behåll. Längre talades i norrländska och norska bygder om trumslagarpojken Jon Jakopsson, som hade spår sinne som en hund, men som tappade bort sin här i fjället. Han lyckades i alla fall rädda en pluton därav välbehållen till Ranjen — irrsynen som följde en spöktrumma.

— ★ —

Centralorganisation klar i Jönköpings län. Representeranter från Jönköpingsortens och Värnamoortens konvalescentföreningar samt från patinentsföreningarna vid Eksjö och Hässleby sanatorier, ha vid sammanträde i Jönköping enhälligt beslutat att bilda en centralorganisation och att ansluta denna till De Lungsjukas Riksförbund.

Centralorganisationen skall i fortsättningen handha de av föreningarna i länet tidigare bedrivna julinsamlingarna och har f. ö. redan klarat sin första, vilken skötts på ett utmärkt sätt, och som man hoppas, givit ett gott resultat.

Centralorganisationen, som omfattar cirka 450 medlemmar, har valt följande styrelse: Gustav Larsson, ordf., Josef Svensson, kassör, och Hugo Staaf, sekreterare. Dessa tre utgöra även organisationens arbetsutskott. Övriga styrelseledamöter äro: Göte Victorsson, Värnamo, Stig Sandgren, Eksjö och Ingemar Åberg, Hässleby. Revisorer äro: Karl Johansson, Hovslätt och Ragnar Johansson, Klevshult, samt den av handelskammaren godkände revisorn, folkskollärare Nils Jonsen, Jönköping. Arbetsutskottet har sitt säte i Jönköping.

Objektivt sett . . .

Detta är ett uttryck som används och missbrukas fruktansvärt, då man riktigt vill trycka ner en diskussionsantagonist "i skorna". Ja, själv har jag troligen använt det många gånger. Du, min vän, har också tagit det i din mun och med välbehag tuggat det och riktigt känt triumfens sötma, när du osjälviskt kämpat för det sanna, den enda solklara och verkliga sanningen i världen. Alla människor har använt det. Gamla, förståndiga karlar, unga världsomstörtare och vi ologiska kvinnor. Och alla menar de därmed detsamma: att man bör se saken så som de själva ser den. Man måste vara objektiv vid bedömandet av en fråga. Precis som jag. Alla andra har en otrevlig och mördande fallenhet för subjektivitet.

Vad är då objektivitet? Tja — säg det? En gång i tiden trodde jag mig veta det, men med åren har tvivlet på denna vetenskap blivit allt starkare, och idag skall min fullkomliga okunnighet genast från början erkännas. Det heter ju att ju mera man lär, dess klarare kommer man till insikt om att man egentligen ingenting kan. Jag är inte säker på att detta är objektivt, men det är emellertid sant.

Nå, skämt åsido. Objektivt sett lär ordet betyda att man uppfattar ett föremål som det verkligen ser ut, bedömer en fråga med ledning av sanningsenliga fakta. Naturligtvis utan minsta lilla personliga åsikt o. s. v. Ja, uppslagsböckerna har kanske vidlyftigare och mera uttömmande förklaringar. Men detta räcker för ögonblicket till mitt behov av objektivitet.

Försök nu att tänka efter utan förutfattade meningar. Släng ett ögonblick bort alla dina politiska och sociala åsikter, din syn på konst och litteratur och mycket annat. Hör sedan och häpna! Känn efter att du sitter riktigt fast och bekvämt i fåtöljen (det heter väl inte portföljen?) ty nu kommer vår gamla jord att rotera litet hur som helst, stjärnorna på himlen kommer att byta plats och gamla, kära vänner blir de bittraste fiender. Nu kommer den hemska sanningen.

Härom dagen var det premiär på en teater i huvudstaden. Dagen efter kom tidningarna som vanligt med sina recensioner och naturligtvis var omdömena om pjäsen högst olika, vilket ju är helt begripligt och riktigt. Ty smaken är ju olika hos skilda personer. Men hur reagerade egentligen publiken? Enligt en tidning var bifallet matt, en annan överväldigande och spontant medan en tredje ansåg publiken närmast missnöjd. Vad var sanning?

För några år sedan var jag på ett politiskt möte. Lokalen var praktiskt taget fullsatt. Högst ett tiotal platser stod tomma. Dagen därpå konstaterade arrangörernas tidning att lokalen var fylld "till bristningsgränsen", dess argaste konkurrent att lokalen endast var halvfylld och en tredje tidning att bänkraderna var glest besatta. Vad var sanning?

Jo, herr X står på god fot med tidningen A men på dålig med tidningen B. Nu anordnar herr X ett möte, en föreställning eller något annat publikdragande. Femtio personer infinier sig och ger högljutt sin belåtenhet till känna. I tidningen A blir dessa femtio personer hundra som med blommor och rop

ger sitt bifall till känna. Men i tidningen B blir det femtio bara tjugofem, som moltysta och tjuriga grinar illa åt vad som bjuds. Om de nu ens sitter kvar till slutet.

Ingenting av detta är ju sant. Båda tidningarnas omdömen är ju högst subjektiva. Här fanns dock möjlighet till en viss objektivitet. Antalet människor är ju ett matematiskt faktum — ett axiom. Och det högljudda bifallet borde ju åtminstone delvis ha uppfattats av tidningen B:s medarbetare. Men se, sanningen passade inte någon av tidningarna. I ena fallet var den för futtig och i det andra för bra.

Beträffande teatern ligger väl knappast saken så till. En publiks bifall kan ju uppfattas en aning olika. Jag menar nu graden av bifall. Den döve t. ex. måste ju höra det starkaste oväsen som ett svagt sorl.

Tänker man nu riktigt noga efter, så finns det egentligen inte mycket som över huvud kan bedömas objektivt, eller ens synas så.

Var och en som flugit vet ju hur markens föremål ser ut från luften. Grodan ser det mesta av världen underifrån. En människa ter sig t. ex. ganska underlig, för att inte säga grotesk ut, från hennes synvinkel. Stora fötter, avsmalnande uppåt och så allra överst ett litet, litet klot som kallas huvud. Om nu grodan och kråkan och människan kommer i dispyt om den senares utseende bör det därför bli en sju särdeles träta. Var och en vet ju med sig att människan ser så och så ut. Det har de sett med egna ögon. Alla tror de sig vara objektiva, men, kära vän, kan du med handen på hjärtat påstå att någon verkligen är det? Nej.

Vi känner historien om engelsmannen som reste till Frankrike för att skriva om folket där till en tidning. I Calais stötte han ihop med en rödhårig fransman som skällde ut honom. Engelsmannen for då genast hem och skrev bl. a.

"Fransmännen äro rödhåriga och mycket oartiga".

Den engelsmannen trodde sig också vara objektiv och för honom var ju också påståendet sanning. Men objektivt var det inte.

Förirrar vi oss sedan till den högre vetenskapen (ja, jag är inte heller närmare bekant med den) så skall vi snart finna, att vad vi fångar på ögats näthinna bara är en illusion, och det våra trumhinnor ta emot kanske uppfattas helt annorlunda av en hund. Det vi hör och ser är idel lögner. Sanningen vore kanske alltför fruktansvärd för att vi skulle stå ut med den.

Objektivt sett tror jag därför inte att objektivitet existerar annat än i vår fantasi. När vi säger att den och den bedömer allt väldigt objektivt, så menar vi helt enkelt att han har samma mening som vi själva. En fin och rättänkande man med andra ord. En intelligent och helhjärtad karl.

Nej, resultatet av detta fruktlösa tänkande blir att endast Vår Herre är mäktig någon verklig objektivitet. Om han nu — ja, den saken har vi alls ingen förmåga att objektivt bedöma.

Ester Sjöblom.

De Lungsjukas Riksförbund

Kocksgatan 15, Stockholm.

Tel. växel: 41 39 99 och 44 40 40.

Ombudsman Frithiofs bost. tel. 51 26 95.

Red. Gillbergs bost. tel. 27 05 94.

Kassör Hillers bost. tel. 49 60 96.

Konvalescentföreningar

anslutna till De Lungsjukas Riksförbund.

BLEKINGE LÄN: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Blekinge Län, Box 95, Karlskrona. Ordf. Helge Svensson, Jämjöslätt. Korresp. Gösta Hansson, Ingenjörsgatan 17, Karlskrona.

BORÄS: SÄLKO Södra Älvsborgs läns konvalescentförening, Postfack 216, Borås.

ESKILSTUNA: ELKA (Eskilstuna Lungkonvalescenter). Ordf. J. A. Akerlund, Karlavägen 44, Eskilstuna. Tel. 348 36. Kassör Bertil Anderzon, Rosenfors, Skogstorp. Tel. 250 73. Föreningens postgiro 28 49 47.

ESLÖV: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Eslöv med omnejd, Box 107, Eslöv. Ordf. Thure Olsson, Eslöv.

FALUN: De Lungsjukas Konvalescentförening i Kopparbergs län, Box 21, Falun. Ordf. Knut B. Gren, Falun, sekr. Karl Jonsson, Rättvik, kassör Thord Anners, Falun.

GÄVLE: Gävle Konvalescentförening. Ordf. Bertil Söderström, 5:e Tvärg. 42, Gävle, sekr. Greta Olsson, Marielund 9, Gävle.

GÖTEBORG: Göteborgs Lungsjukas Centralförening, adr. Hertzia (Tel. 11 96 02). Expeditionstid: 10—13 och 15—17, lörd. 10—14.

HALLANDS LÄN: Hallands Läns Förening för Lung-Tuberkuloskonvalescenter. Ordf. John Höög, Engelbrektsgr. 7, Varberg. Tel. 12 26. Korresp., kassör och ombudsman Torsten Peterson, Lahlömsvägen 41, Halmstad, tel. 15 04, postg. 27 43 44.

Sektioner: Södra Hallands sektion: Ordf. Per Carlsson, Hemgårdsvägen 3, Halmstad.

Mellersta Hallands sektion: Ordf. Holger Nord, Box 63, Falkenberg; Varberg m. omnejd: Ordf. John Höög (se ovan);

Norra Hallands Sektion: Ordf. Nils Kristensson, Kullavik.

HÄLSINGBORG: De Lungsjukas Konvalescentförening, Trädgårdsgat. 19, Hälsingborg.

HÄRNÖSAND: Ängermanlands Lungsjukas Konvalescentförening. Ordf. Yngve Mattsson, Skeppsbron 1, tel. 23 37. Kassör Gerhard Andersson, Bollgränd 2, tel. 22 35. Postgiro 26 29 24.

HÖGANÄS: De Lungsjukas Konvalescentförening, Höganäs. Ordf. Nils Axén, Kullagatan 20. Sekr. Robert Dahlström, Strandgatan 31 B, Höganäs.

JÖNKÖPINGS LÄN: Jönköpings läns lungsjukas Centralorganisation. Ordf. Gustav Larsson. Kassör Josef Svensson. Sekr. Hugo Staaf.

Sektioner: Jönköping: Jönköpingsortens Konvalescentfören. för TBC-sjuka. Ordf. Hugo Staaf, Stadsgården 3. Kassör: Josef Svensson, Gröna gatan 22 B. Tel. 37 66. Postgiro 27 78 70.

Värnamo: Värnamoortens Konvalescentförening för tbc-sjuka. Ordf.: Erik Carlsson, Box 58, Bor.

KALIX: Kalixbygdens Konvalescentfören. Ordf. och korresp. Karl Jönsson, Box 289, Kalix.

KALMAR LÄN: Kalmar läns Centralorganisation. Ordf. och korresp.: Carl Hellström, Ståthållaregat. 13, Kalmar. Kassör: Ivar Axelsson, Sanatoriet, Mållila Kyrkby.

Sektioner: Kalmar Konvalescentförening. Ordf. Carl Hellström.

Västervik: Västerviks Konvalescentförening för tbc-sjuka. Ordf. Harry Druid, kassör och sekr. Ingvald Axelsson, Ö. Kyrkogatan 49, Västervik.

KARLSKOGA: Konvalescentföreningen för lungsjuka inom Karlskoga med omnejd. Ordf. Bertil Krona, Riksbyggen nr 2, Aggerud, Karlskoga.

KIRUNA: Kiruna Konvalescentförening. Ordf.: Slöjdlärare Alfred Lundström, Matojärvigatan 18, Kiruna. Kassör: Torsten Vikström, Steinholtsg. 16, Kiruna.

KRAMFORS: Kramfors Konvalescentförening (förening för lungsjuka i Kramfors med omnejd). Ordf. Olle Lindström, FRÄNÖ. Sekr. Gerhard Olsson, Box 40, ÖSTBYDAL.

KRISTIANSTADS LÄN: De Lungsjukas Förening i Kristianstads Län. Ordf. Martin Persson, Box 932, Hässleholm. Sekr. Elisab. Borg, Osby. Föreningsmöten hållas i april och aug. månader.

KRONOBERGS LÄN: Kronobergs läns Konvalescentförening. Ordf. Gustav Björkander, Sanatoriet, Lugnet, tel. Växjö 2188, kassör Ingvar Hansson, Hesse, Lessebo, sekr. Stig Karlsson, Möcklehult, Lenhovda. Postgiro 285782.

LANDSKRONA: Understödsföreningen för lung-tbc-sjuka i Landskrona stad. Expedition Fiskaregränden 31, Postfack 113, exp.-tid. mänd. o. torsd. 19—20.

LULEÅ: Luleå Konvalescentförening ("Konscento"). Ordf. Göte Landström, Södra Strandgatan 27—29, Luleå. Tel. 23 61. Lokal A. B. F. Föreningsmöten hållas 1:sta söndagen i varje månad.

LUND: Konvalescentföreningen för TBC-lungsjuka i Lunds stad. Ordf. Folke Thörnberg. Exp. L:a Fiskaregat. 4 (Tel. 49 90). Expeditionstid: 12—14. Föreningsmöten hållas första tisdagen i varje månad kl. 6 å Wieselgrens minne.

LYCKSELE: Konvalescentföreningen Bängen. Ordf. Arne Johansson, Vägsele.

MALMBERGET: Malmbergets Konvalescentförening. (Malkova). Ordf. Sixten Andersson, Österlånggatan 50. Möten hållas andra fredagen i varje månad. Lokal Folkets hus C-sal.

MALMÖ: Understödsförening för Lung-tbc-sjuka i Malmö stad, Almbacksgatan 2 B, Malmö.

MALMÖHUS LÄN: Malmöhus Läns Lungsjukas Centralorganisation, Kamreratg. 3, Malmö.

MEDELPAD: Medelpads Lungsjukas Konvalescentförening, Skolhusallén 23, Sundsvall. Ordf. Bengt Wedin, sekr. Nils Thelin. Exp. hålles öppen onsd. och lörd. 12—14. Tel. 569 15. Möten hållas tredje torsdagen varje månad kl. 4 e.m. utom under juni, juli och augusti.

NORRBOTTENS LÄN: Norrbottens Lungsjukas Centralförening. Ordf. Widar Östling, Bergnäset, Luleå. Tel. 43 08.

NORRFJÄRDEN: Norrfjärdens Lungsjukas Förening. Ordf. Rudolf Persson, Sjulsmark, kassör Gustaf Öhman, Norrfjärden.

NYBRO: Nybro Konvalescentförening för lungsjuka. Ordf. och korresp. Arne Williamsson, Grönvägen 38, Nybro; kassör Otto Joabsson, Algat. 13, Nybro.

PITEÅ: De Lungsjukas Konvalescentförening. Ordf. och korresp. Gerhard Karlsson, Box 723, Piteå. Tel. 17 30. Kassör Kjell Strandberg, Box 17. Tel. 10 08 eller 11 61, Piteå.

RÅNEÅ: Råneåbygdens Konvalescentförening. Ordf. och korresp. Josef Sjöberg, S:a Orrbyn, Niemisel. Tel. 13.

SANDVIKEN: Sandvikens Lungsjukas Konvalescentförening. (Geografiskt område Sandvikens stad.) Ordf. Helge Eriksson, Seegatan 7 b. h., Sandviken.

SKARABORGS LÄN: Skaraborgs läns Konvalescentförening. Ordf. Lennart Åberg, Postfack 16, Skövde.

SKELLEFTEÅ: Norra Västerbottens Konvalescentförening. Ordf. Bertil Eriksson, Varvsgat. 5, Skellefteå.

STOCKHOLM: Föreningen för lungsjuka i Stockholm (FLIS). Bondegatan 58, Stockholm. Ordf. Hugo Karlquist, kassör Per Johansson. Expedition Bondegatan 58 hålles öppen vardagar 9—16, lördagar 9—13, torsdagar även 19—21. Tel. 40 65 71. Postgiro 15 99 30. Föreningsmöten i HSB-salen, Fleminggat. 41, andra torsdagen varje månad kl. 19.30, utom febr. då det blir den 7:de.

STOCKHOLMS LÄN: Stockholms Läns Lungsjukas Konvalescentförening. Postbox 42, Sundbyberg. Postgiro 28 89 42. Ordf. Bertil Forsström, Vegagatan 33, Sundbyberg. Tel. 28 36 21.

Sektioner: Sundbyberg, Solna o. Spånga: Lenn. Malmqvist, Järvagatan 17, Hagalund.

Sigtunaorten o. Knivsta: Rickard Petersson, Löfstaholm, Knivsta.

Nacka: Karl Reimert, Sicklabý 9, Nacka. Huddinge: Hedley Norell, Snäckväg. 8. Stuvsta. Tel. 57 18 59.

SÖDERHAMN: Söderhamns Konvalescentförening. Ordf. Karl Berglund, Åsbäcksgatan 12, Söderhamn.

UMEÅ: Konvalescentföreningen Lövsta Umeå. Ordf. Harald Holm, Box 1836, Holmsund.

UPSALA LÄN: Upsala läns konvalescentförening. Ordf. Sven Lindberg, Svarthamn 27, Skutskär. Tel. Harnäs 165. Kassör Frkn Ulla Karlsson, Skolgatan 63 B, Upsala. Tel. 341 07.

Sektioner: Skutskär m. o.: Ordf. Sven Lindberg, Skutskär; Tierp m. o.: Ordf. Petrus Eriksson, Box 201, Tierp, tel. 137;

Söderfors m. o.: Ordf. Folke Axelsson, Östermalm, Söderfors;

Enköping m. o.: Ordf. frkn Märta Eriksson, Enköpingsnäs, Enköping;

Örbyhus m. o.: Ordf. Arne Karlsson, Box 2137, Tierp;

Uppsala m. o.: Ordf. Gunnar Andersson, Skolg. 8, Uppsala, tel. 355 07.

VÄNERSBORG: Norra Älvsborgs Konvalescentförening. Ordf. Thor Tibblin Nygatan 13, Vänersborg.

VÄSTERBOTTENS LÄN: Västerbottens Lungsjukas Centralförening. Ordf. Harald Holm, Box 1836, Holmsund.

VÄSTERNORRLANDS LÄN: Västernorrlands Lungsjukas Centralförening. T. f. ordf. Yngve Mattsson, Skeppsbron 1, Härnösand, t. f. sekr. Nils Thelin, Fagerdalsgatan 3, Sundsvall.

(Forts. å sid. 34.)

ETT och ANNAT

Rekordanslutning till pristävlingarna

Tio författare — tio platser slogo knappt julkorsordet.

Att Status' pristävlingar äro populära — den saken har red. tidigare fått många bevis för. I form av massantal lösningar. Men maken till vad julnumrets tävlingar kom med i den vägen — ja det ha vi inte sett maken till.

Redan före jul började lösningar strömma in, både till julkorsordet och till den knutssonska "tio författare — tio platser". Schackspelarna togo som vanligt litet längre tid på sig för sina drag och för den tävlingen började inte den stora strömmen lösningar förrän efter helgdagarna.

Men då kommo de i massor, fastän — det skall medgivas — ingalunda i samma förfärande antal som för de båda andra tävlingarna. Red. nödgades anskaffa en extra stor, och med stabilt lås försedd, låda till förvaringen! Den vanliga räckte alls icke till! Vi gjorde en grovräkning dagen innan lösningstiden utgick och funno att "Tio författare" ledde med några hästlängder före julkorsordet, medan schacktävlingen var åtskilligt distanserad. Men så är det ju också en ovanligt benig sak, det där med schackproblem.

Det ena hundratalet lösningskuvert efter det andra stuvades ned i lådan och då första tusentalet "burats in", ja då var också rekordet sedan för-förre julnumret slaget.

Kom så dagen då avgörandet ständade. Dagen då de rundligt tilltagna prissummorna skulle fördelas mellan fru Fortunas gunstlingar.

Vi började med "Tio författare . . ." Hela högen med svarskuvert tömdes i en jättekartong och rördes om. Fram steg så en av redaktionens unga damer, körde ned sin hand i kuvertmassan och fiskade upp ett. Under stark spänning bröts kuvertet och lösningen kontrollerades mot den knutssonska, riktiga. Fel! Vederbörande hade bytt ut Fredrika Bremer mot Birger Sjöberg — annars var det rätt.

Nästa! Där gick det bättre! Den var rätt löst precis som skulle vara, enligt följande schema:

Citat 1 = Gustaf Fröding — Alster.

.. 2 = Birger Sjöberg — Vänersborg.

.. 3 = Erik Axel Karlfeldt — Sjugare By.

Citat 4 = Selma Lagerlöf — Mårbacka.

.. 5 = Fredrika Bremer — Årsta.

.. 6 = Verner von Heidenstam — Övralid.

.. 7 = Prins Wilhelm — Stenhammar.

.. 8 = Johan Olof Wallin — Stora Tuna.

.. 9 = Hugo Swensson — Skara.

.. 10 = Elias Schlstedt — Sandhamn.

Den lösningen var insänd av fru Gerd Närman-Hörnquist, Bergsliegatan 4 B, Filipstad, vilken vi alltså gratulera till första priset — kr. 75:—.

Andrapris, kr. 25:—, gick till fröken Signe Carlson, Maria Prästgårdsgata 12, Stockholm; tredje pristagare och 15 kr. rikare blev Anna-Karin Nyman, Trastvägen 21, Norrköping 7, och fjärde pris 10 kr. tillföll herr John F. Tunemark, Kontoret, Ulleråkers sjukhus, Uppsala.

Vi hade dessutom utlovat trenne tröstpriser, bestående av Status för ett år, och dessa tillföll fru Charlotta Gustavsson, Kloster, Dragsmark; fröken Lisa-Karin Mattsson, Villagatan 13 B, Stockholm, och fröken Karin Fagerman, Sturegatan 42, Stockholm.

UTAN DRÖJSMÅL gingo vi så vidare till Julkorsordet och samma procedur upprepades. Här var det bara de tre mest av lyckan gynnade som skulle få ekono-

— Vad skulle du säga, lille Algot, om pappa och mamma ginge ut och köpte en liten bror åt dig?

Lille Algot: — Kan ni inte själva få någon, då?

misk ersättning för sitt besvär och och sin skicklighet, men sannerligen trodde man inte i början att det skulle bli katastrof då den ena lösningen efter den andra kom upp och var felaktig. Samma sak "8 lodrätt" hade man stupat på och satt dit "risåker" i stället för "risfält". Vilket medförde att karp blev en (36 vågrätt) rysk i stället för en tysk julrätt. Nåja, snart kommo rätta lösningar och det långa banor...

Så här skall lösningen se ut:

H	E	L	G	D	A	S	A	R	S	R	E	V	Y
A	A	R		N	A	S	S	E		I	N	R	
L	A	G	A		K	R	A	K	A	S	T	O	K
S	K	O	N		O	A	S	S	G	F	D	E	
L	E	M	F		M	N	E	K	E	A	T	E	S
A	R	T	O		S	T	R	Y	R	L	A	N	S
K	O	P	T		T	A	S	S	A	T	Y	S	K
A	V	I	G		I	N	K	Ö	P	O	S	L	O
A	A	L			T	A	K			T	A	L	
E	L	A	K		C	I	T	A	T	V	A	K	A

1:a pris, 25 kr., gick till fru Götha Hennings, Östgötagatan 89, Stockholm; 2:a pris, 15 kr., till fru Hilma Hultén, Villa Lindershem, Åby G. S. B., och 3:e pris, 10 kr., till fru Julia Wiktorin, Upplandsgatan 51, Stockholm.

Schacktävlingens lösare få titta på sin vanliga spalt för att se huruvida lyckan varit dem bevägen.

Om vi så lyckönska pristagarna till sin goda tur återstår bara att trösta övriga lösare med "bättre lycka nästa gång". Men det är inte riktigt slut än.

Vi kunde inte neka oss nöjet — och arbetet — att öppna alla lösningar för att studera rättprocenten och annat. Och då funno vi att "Tio författare" klarats utmärkt. Inte mindre än 81 proc. av svaren voro korrekta medan Julkorsordets lösare lyckats till 72 proc., vilket sannerligen inte är dåligt det heller. Fällan framför andra synes ha varit just förut nämnda "8 lod", men även andra fel förekommo.

En blick på underskrifterna gav också klart belägg för att "hela Sverige" var med i lösningsdansen. Där voro lösningar från Lappland i norr till Skåne i söder, från Varberg i väster till Haparanda i öster — var det någon som inte visste att Haparanda är Sveriges östligaste stad?

Och så tacka vi julnumrets läsare och lösare för denna gång och citerar som avslutning "f. d. Södergrabben", som sänt oss en versifierad lösning (rätt) på "Tio författare" men inte hade turen att bli prisbelönad. Nu blir han i stället belönad

Schackspalten

Red. av E. Lundin.

SVENSK SCHACKBRAVAD.

Den första internationella stormästarturneringen efter kriget hölls under jul- och nyårshelgen i Hastings i England. Bland de tolv deltagarna återfanns en svensk representant, Folke Ekström, som gjorde en grandios insats och belade andra plats en halv poäng efter segraren, stormästaren Tartakower. Ett ytterligare bevis för hur sensationellt resultatet i själva verket var, framgår av att före världsmästaren Euwe kom två poäng efter svensken! I första rondan slog Ekström Amerikas nuvarande champion i följande starkt genomförda angreppsparti:

A. S. Denker	F. Ekström
1. d2—d4	d7—d5
2. Sg1—f3	Sg8—f6
3. c2—c4	e7—e6
4. Sb1—c3	c7—c6
5. e2—e3	Sb8—d7
6. b2—b3	Lf8—b4
7. Lc1—d2	0—0
8. a2—a3	Lb4—d6

Svart har möjligheten att spela e5 och därmed öppna linjen för sin damlöpare. Vit föredrar därför att byta av i centrum.

9. c4×d5	e6×d5
10. Lf1—e2	Sf6—e4
11. 0—0	a7—a5
12. Dd1—c2	f7—f5

Redan nu har svart ett hotfullt an-

grepp, och något egentligt försvar finnes inte. Vit har heller inga utsikter till motspel, han har med andra ord räkat i en "omöjlig" ställning. Det är bara att bida tiden och hoppas på ett under.

13. Ld2—c1	Tf8—f6
14. Lc1—b2	Dd8—e7
15. Le2—d3	Tf6—h6
16. g2—g3	g7—g5
17. Tf1—e1	g5—g4
18. Ld3×e4	f5×e4
19. Sf3—d2	Sd7—f8!
20. b3—b4	Sf8—e6

Förtvivlan.

21. — —	d5×e4
22. Dc2×e4	Se6—g5
23. De4—c2	De7—f7
24. d4—d5	Th6×h2!
25. Sd2—e4	Sg5×e4
26. Kg1×h2	Lc8—f5
27. Kh2—g1	Df7—h5
28. d5×c6	Se4—g5
29. c6×b7	Ta8—b8
30. Dc2—c4†	Lf5—e6
31. Dc4—c6	

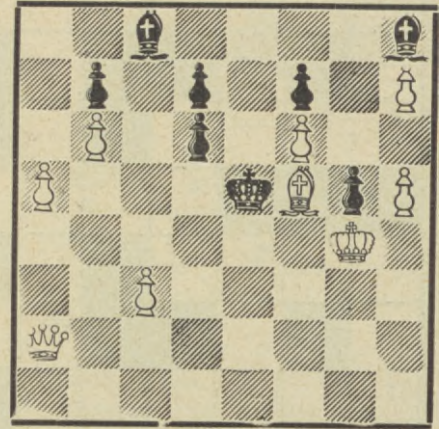
Skall parera det hotande Dh3 men möjliggör också slutdraget.

31. — —	Sg5—f3†
32. Kg1—f1	Dh5—h1†
33. Kf1—e2	Sf3—d4†
34. Lb2×d4	Dh1×c6

Uppgivet.

WASABRÖD ger råg i ryggen!

PROBLEM NR 121. Av P. Klett.

Matt i tre drag.

Julpristävlingen avgjord.

Antingen var jultävlingen denna gång lätt eller lösarna extra skickliga, felprocenten var nämligen högst obetydlig. Bland de många rätta svaren har lottningsföretagits, varefter prislistan fått följande utseende: Första pris, kr. 25, Fr. Persson, Tjäll, Mullträ. Andra pris, kr. 15, Anders Tornberg, Box 201, Sågmyra. Tredje pris, kr. 10, V. Kevänen, Sanatoriet, Uplands-Väsby. Fjärde-femte pris, schacklitteratur, G. Nordlander, Box 3066, Sollefteå, och Folkskollärare Gunnar Nordström, Lo, Nyland.

Lösningar.

Nr 1: 1. La7, La1. 2. Kb1, Lc3. 3. Kc2, La1. 4. Ld4! och vit vinner. — Nr 2: 1. Te1! Om nu Txel, så Df7† jämte Txel och vinner. På 1.—, Kf8 vinner vit efter tornbyte flera bönder. Nr 3: 1. Kb4, Kg8. 2. Kc5, Kf7. 3. Kd6, Ke8. 4. c5, Kd8. 5. f6! Remi! Nr 4: 1. Kg6, a3. 2. h6, a2. 3. h7, a1D. 4. h8D, D×h8. 5. f6, h3. 6. Kg5, d4. 7. c6, d×c6. 8. e×d4, c5. 9. d5 och vit vinner.

"En angenäm och underhållande helg har man haft tack vare Status' utmärkta schackuppgifter", skriver en lösare, som väl därmed givit uttryck åt en mera allmän uppfattning.

med att få sitt mästerverk förevigat i Status' spalter. Var så god!

Mel.: Litet bo jag sätta vill...

- 10) "Litet bo jag sätta vill"
— kan vid Sandhamn lägga till.
- 9) För "den frid som evigt varar"
Stora Tunå säkert svarar
- 8) och på Verners Övralid
"föll nog julsnön" på sin tid.
- 7) Paul Hoffman (litterär),
ifrån Skara säkert är.
- 6) På Stenhammar, jag bedyrar,
pappan bor till "Släckta fyrar"
- 5) och vid höstens Sjugar-by,
Karlfeldt rev "den svarta sky".

1) "Vallar sången och går vill"

1) hör ändå Alster till,
Fröding där en gång i tiden
föddes, fastän utan friden.
Diktare-Alster därav blev
hur än livets stormar rev.

2) Och kvartetten som — o sorg —

sprängdes uti Vänersborg

5) tragikomiskt! Likt Fredrika,

när hon sågs från Årsta vika.

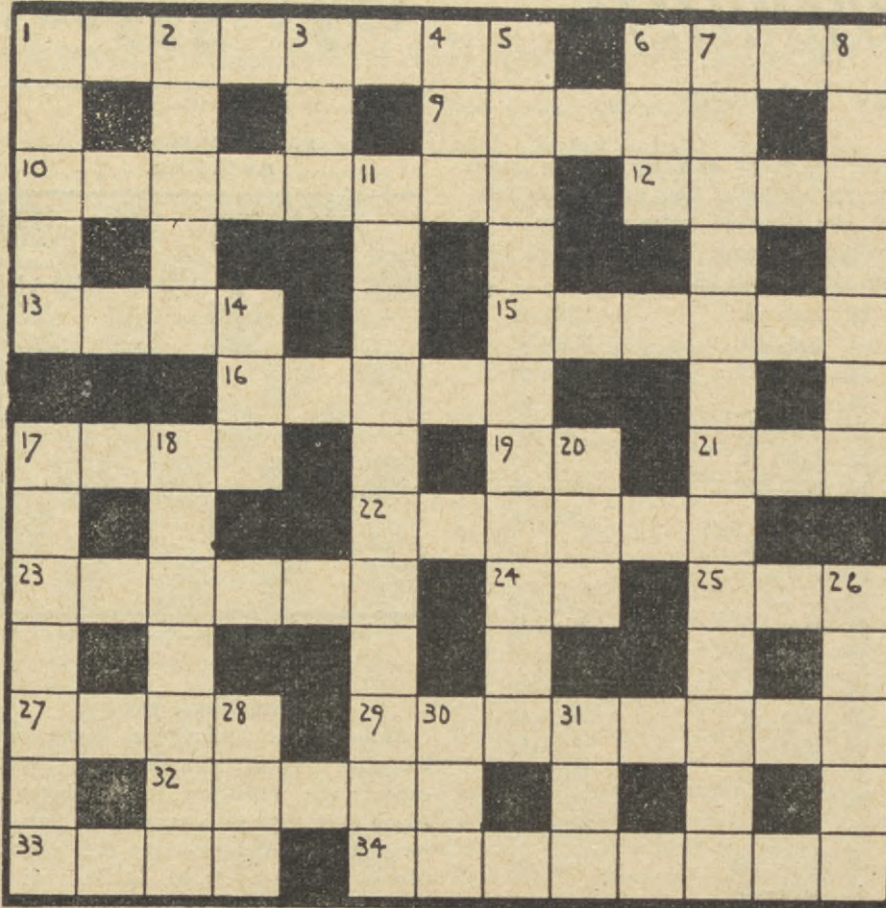
4) Sist som luftig slutvinjett:

Mårbacks-Selma (Gåsbiljett).

Det var ju en liten känslig sak och red. hade inte hjärta att undanhålla läsarnas densamma. Och sedan på återseende.

Tävlingsred.

KORSORD Nr 2

VÄGRÄTA ORD.

1. Hälsosammast den säkert är av alla grekiska drycker. (8)
6. Uppstår när man högst ofrivilligt sätter sig på golvet. (4)
9. Han går bokstavligen upp i sitt arbete. (5)
10. Säg mig med vem du umgås, och jag skall säga honom vem du är! (8)
12. "2 procent inspiration och 98 procent transpiration." (4) (Edison).
13. Tog Luther på sig i klostret. (4)
15. Är president Truman. (6)
16. Det är viss skillnad. (5)
17. Sattyg är gjort av djäv-ull. (4)
19. I luften och på landet. (2)
21. Efter Chicago. (3)
22. En som kan bada vid stranden av Gula havet. (6)
23. I andra tankar. (6)
24. Finns i rödlök och mjölgröt och nötkött och smör och bröd. (2)
25. Purpur på österns skyar. (3)
27. Oder är en viktig tysk. (4)
29. Svart och lätt singlar den sakta mot marken. (8)

(Forts. fr. sid. 31.)

VÄSTMANLANDS LÄN: Föreningen för lungsjuka i Västmanland (F. L. I. V.). Ordf. Gunnar Pettersson, Vasagatan 41 A. Västerås, tel. 332 41.
Sektionen i Köping: Ordf. Alvar Rosen, Viktoriagat. 6 B, tel. 891. Postgiro 28 14 60.

ÖREBRO LÄN: Örebro Läns Patientförening. Postfack 9292, Örebro. Ordf. Alfred Lindahl.

ÖRNSKÖLD SVIK: Norra Ångermanlands Konvalescentförening (förening

för lungsjuka i Örnsköldsvik med omnejd). Ordf. Kjell Berglund, Box 59, Högländssjön. Tel. Ö-vik 24 13. Sekr. Nils Vestman, Sundåsen, tel. Ö-vik 5089.

ÖSTERGÖTLANDS LÄN: De Lungsjukas Förening i Östergötland, Box 101, Linköping, tel. 4440. Ordf. Thure Nilsson, sek. Fritz Emelson.

ÖSTERSUND: Jämtlands Läns Konvalescentförening. Ordf. Bror-Evert Norman, Regementsgatan 61, Östersund; kassör Gunnar Lögdberg, Gröngatan 38, Östersund.

32. Översikt och råd i fråga om rullgardiner. (5)
33. Lofoten är en. (4)
34. Kamp som Ibn Saud kan ge signal till. (8)

LODRÄTA ORD.

1. Notre Dame i Paris. (5)
2. För varje steg man tar. (5)
3. Ä inte dä ett behändigt namn, va? (3)
4. Skönt att vara ibland. (3)
5. Falskhet bor under de liljekullar. säger skalden. (11)
6. Må prisas när sol gått ner. (3)
7. Äro de som erövrat den vita mössan. (13)
8. Solår och skoj. (7)
11. "Ja ä öschöte, guskelov . . ." (11)
14. Det är ju inget rekord. (3)
17. Stora famnen. (7)
18. En balettflickas enda stöd. (7)
20. Det blir hundra sen. (3)
26. Leopold. (5)
28. Nämnes ofta i nazistisk diskussion (3)
30. Regn, regn, regn! Annars blir det — (3)
31. Fritt ombord. (3)

LÖSNINGAR

till korsord nr 2 skall vara red. tillhanda före den 15 mars. Två pris, om resp. 10:— och 5:— kr., utdelas.

På förekommen anledning påpekas att varje tävlingskuvert får innehålla endast en lösning liksom att varje tävlingsdeltagare givetvis icke äger rätt att insända mer än ett tävlingskuvert.

OBS! Tävlingskuvert måste ovillkorligen vara märkt "Korsord nr 2"! Lösningar som insänts utan att detta villkor uppfyllts riskera att ej få vara med i tävlingen.

Sinnesundersökning

Jöns Nilsson har hand om några kommunala kassar, och eftersom han har dåliga affärer rör han ihop medlen. Det blir upptäckt och Jöns blir stämd för förskingring. Rätten beslutar att han skall sinnesundersökas, och efter någon tid träffar han en bekant på psykiatriska kliniken i Lund.

— Nä, men är du här, Jöns. Det är väl inget fel på dej?

— Det kan väl va, men jag ska gå här tills ja bli lite tosig, för sen slipper ja straff.

ÖSTERSUND

Byggmästare **JOHAN ERIKSSON**

ÖSTERSUND

Bergsgatan 45 — Telefon 2563

Utför nybyggnader och reparationer

INFORDRA OFFERT

BETALD ANNONSPLOTS

På upptäcktsfärd

efter goda varor till lämpliga priser i t. ex.

UNDERKLÄDER

STRUMPOR

SKJORTOR

SLIPSAR o. d.

gå til

konsums manufakturaffär

Prästgatan 45, Östersund. Telefon 88.

Östersunds Konsumtionsförening

EKIPERINGSFRÅGAN

för HERRAR löses bäst, billigast, fördelaktigast hos

**WICKBERGS Herrekipering
Herrkonfektion**

Prästgatan 32 ÖSTERSUND

Kärlek i Aberdeen

Mickey var ute och kvällspromenerade med Dorothy i Aberdeens park. Konversationen gick trögt, men till sist sade hon:

— En penny för dina tankar, Mickey.

— Jag går och tänker på, om jag skulle våga kyssa dig, Dorothy...

Så kysste de varandra. Efter en stund såg han förväntansfullt på henne.

— Vad är det nu då? frågade hon.

— Jo, jag undrar, om du inte skall ge mig min penny snart...

En läkare for häromdagen i sin bil förbi en liten stuga ute i förorterna. Utanför dörren stod hela det lilla husets bohag samlat och på en stol satt en liten gumma och såg frusen och ledsen ut. Läkaren greps av medlidande, stannade bilen, steg ur och stack till den lilla gumman en femtiolapp. Hon neg och tackade med tårar i ögonen och doktorn sa:

— Det är ingenting att tacka för... det är så litet... och vi måste ju hjälpa varann om vi kann. När blev ni körd ur huset?

— I morse, svarade den lilla gumman. Min man har inte tid att vitlimma taken annat än nu under mellandagarna.

Chefen: — Var gång det ser ut att bli en vacker lördag blir er moster obotligt sjuk. Hur står det till med den saken egentligen?

— Ja, vet chefen, sannerligen börjar jag inte själv tro, att gumman simulerar.

*

Han, som kunde allt i går

Det är fysiklektion i femte klassen vid Skara läroverk. Den stränge men samtidigt humoristiske lektor W. håller just på att förhöra klassens svarta får på naturfenomen. Ynglingen, som ej har en aning om innehållet i dagens läxa, bedyrar för varje fråga, att han "kunde det i går, men har för tillfället glömt bort det".

Till slut frågar lektorn: — Nå, Svensson, kan han säga mig, hur norrskenet uppkommer?

Efter att en stund ha låtsats fundera skarpt säger Svensson:

— Just nu kan jag inte erinra mig det, men jag vet bestämt, att jag kunde det, när jag gick hemifrån.

Lektorn: — Det var synd att Svensson glömt bort det, ty Svensson är i så fall den enda människa, som någonsin vetat det!

*

Från Radiotjänst.

— Tyvärr måste jag meddela de ärade lyssnarna att storsångaren Carlo Ewaldo plötsligt insjuknat och inte kan utföra sitt nummer.

HO

Räddaren: — Ni kunde väl ha hjälpt till litet själv också, eller kan ni inte alls simma?

Den räddade: — Jo, visst kan jag simma, men vem tänker på det i ett sånt ögonblick.

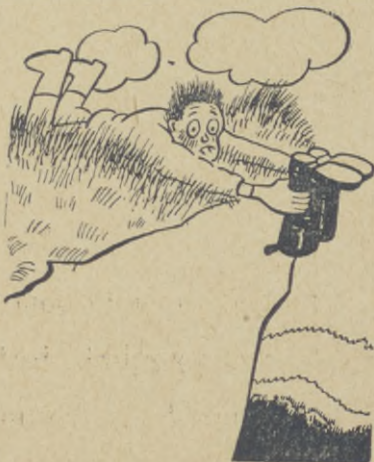
*

Trogen kärlek

Eleverna i en skolklass hade fått lov att skriva en uppsats över självvalt ämne. En 12-årig flicka satte som motto för sitt opus "Trogen kärlek", och det lyder så här:

Det var en gång en flicka och en gosse, som vuxit upp tillsammans och lekt med varandra. Så blevo de stora, förlovade sig med varandra, och då han blev löjtnant skulle de gifta sig, men på själva bröllopsdagen måste han resa och vara med i krig i hans land, då hans föräldrar voro utläningar och han bara studerade här. Kriget varade i sju år men då han kom hem fick han belöning för sin långa väntan, då han möttes av sin hustru och sju välskapade söner. Så belönas trogen kärlek.

*

— Nu orkar jag snart inte hålla dig längre.

FACKFÖRENINGSRÖRELSEN

lyfter arbetsfolket

skänker social jämställdhet, självkänsla, trygghet, fostran till ansvar och insikt i samhällsbyggandet.

- **LO** är organisationen där 1.053.000 arbetande män och kvinnor samarbetar inom 8.286 fackföreningar sammanslutna i 46 fackförbund.
- **LO:s** skriftserie omfattar 62 arbeten: bl. a. Sölvén: **ARBETSMARKNADENS KRISLAGSTIFTNING** - Åman: **PARAGRAF 23** - Lind: **SOLIDARISK LÖNEPOLITIK** Casparsson: **NYA LINJEN**.
- **LO:s** veckotidskrift **FACKFÖRENINGSRÖRELSEN** är det centrala organet för den samlade svenska fackföreningsrörelsen. Prenumeration genom posten. Pris 6,15 pr år.

En päls

kan Ni köpa redan nu!

Skriv eller ring till

SUNDELINS

DOMSJÖVERKEN

Tel. Örnköldsvik 5202, 5252

Finns det

något ombud för "STATUS" på Eder ort?

Om inte — insänd omedelbart nedanstående kupong och begär kommissionsvillkor. Vår adress är:

RIKSORGAN FÖR SVERIGES LUNGSJUKA

Kocksgatan 15 S t o c k h o l m Tel. 41 39 99

Undertecknad anmäler sig som kommissionär och begär kommissionsvillkor.

Namn:

Adress:

Postanstalt:

OBS.! Endast ordentliga och vederhäftiga försäljare göra sig besvär